

letnik XCVII - leto 1995

4

SLOVENSKI ČEBELAR

leto 1873 - pričetek periodičnega čebelarskega tiska na slovenskem

Slovenski čebelar

Št. 4

1. april

letnik 97

VSEBINA

Janez Mihelič: Osemnajsti republiški čebelarški seminar v Polju pri Ljubljani je bil v znamenju rekordov	97
Bojan Pavlin: Čebelarjeva opravila v aprilu	101
Jože Rihar: Čebelarstvo danes in jutri	103

BOLEZNI ČEBEL

Mira Jenko Rogelj: Poročilo o zdravstvenem stanju čebel v letu 1994	105
Janez Jelenc: Ali so pogače lahko tudi škodljive?	106
Stane Sajevec: V Uradnem listu R Slovenije – takse za uvoz medu	107
Jana Kralj: Nov način odkrivanja varoe ...	108

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Marjan Debelak: Izraba premične zaklade ob rojni krizi in pri prevozu na pašo	114
Janez Gregori: Evropsko leto varstva narave 1995 in kranjska čebela	116

NARAVNO ČEBELARJENJE

Margareta Vrhunc: Čebelarjenje enkrat drugače	119
---	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Viktor Kladnik: Jubilejno leto sevniških čebelarjev najuspešnejše	120
---	-----

OBVESTILA

ZČDS: Vabilo na 44. letno skupščino ZČDS Prijave na XVIII. srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev, ki bo 20. maja 1995 ob 9. uri na osnovni šoli Prežihovega Varanca na Ravnah na Koroškem	122
Naslovi poverjenikov za pasišča	122

MALI OGLASI NOVICE

Slika na naslovni strani:

Čebela na ringlojevem cvetu išče zgodnjo spomladansko medicino in pelod. Pod krilom pa je opazna varoa, ki ji bo skrajšala življenje. M. Debelak

CONTENTS

Janez Mihelič: The Eighteenth Republican Apiarists' Seminar in Polje near Ljubljana was in Sign of Records	97
Bojan Pavlin: The Apiarist's Occupation in April	101
Jože Rihar: Apiculture of Today and Tomorrow	103

BEE DISEASES

Mira Jenk Rogelj: Report on Health Condition of Bees in 1994	105
Janez Jelenc: May Pies be Harmful?	106
Stane Sajevec: From the Official Gazette of Slovenia – Honey Import Taxes	107
Jana Kralj: A New Way of Discovering Varoa	108

APIARISTS' CONFERENCE

Janez Mihelič: Eighteenth Republican Apiarists Seminar in Polje (Continuation)	108
Successful Presentation of Slovenian Honey at the »Honey Power« Exposition in Domus	112

FROM THE EXPERIENCE OF OUR APIARISTS

Marjan Debelak: Use of Movable Block at Swarm Crisis and during Transport to Pasture	114
Janez Gregori: The European Year of Protection of Nature 1995 and the Upper-Carniolan Bee	116

NATURAL APICULTURE

Margareta Vrhunc: Apiculture a Bit Different This Time	119
--	-----

FROM THE LIFE OF THE SOCIETY

Viktor Kladnik: The Jubilee Year of the Apiarists from Sevnica Most Successful	120
--	-----

NOTICES

ZČDS: Invitation to the 44 th ZČDS-Assembly	121
--	-----

SMALL ADS NEWS

Pogled na polno zasedeno dvorano v OŠ v Polju. Foto: P. Zdešar

OSEMNAJSTI REPUBLIŠKI ČEBELARSKI SEMINAR V POLJU PRI LJUBLJANI JE BIL V ZNAMENJU REKORDOV

prof. JANEZ MIHELIC

Zveza čebelarških društev Slovenije je 11. februarja letos v osnovni šoli v Polju pri Ljubljani organizirala že osemnajsti republiški čebelarški seminar. Letošnji seminar pa bo zapisan kot seminar rekordov, kakor sem zapisal tudi v naslovu tega članka. Seminar je bil namreč rekorden v več pogledih. Najbolj razveseljiv rekord je število udeležencev seminarja, saj sodimo, da se ga je udeležilo približno 700 čebelarjev, po mnenju nekaterih pa tudi več. Prejšnja leta se je seminarja udeleževalo od štiristo do petsto čebelarjev. Tudi zbornik referatov je bil letos zelo obsežen in zajeten. Več kot navadno je bilo prikazanih tudi izboljšav, glede na naše možnosti oziroma glede na število izdelovalcev čebelarške opreme pa je bilo veliko tudi razstavjalcev. Zlasti pa so nas presenetili obiski predstavnikov tujih čebelarških organizacij. Obiskali so nas namreč predstavniki čebelarške zveze iz Slovaške, znani čebelar g. Commaro iz Vidma v Italiji ter čebelar g. Baudat iz Francije.

Seveda je tako množičen obisk čebelarjev lepo priznanje organizatorjem, tako ZČDS kot tudi Čebelarškemu društvu Polje, ki sodeluje pri tehnični izvedbi seminarja. Letos je bilo očitno, da je pomembna pred-

Čebelarjem je prvi spregovoril inž. Ervin Kuhar, direktor Republiške uprave za pospeševanje kmetijstva. Foto: P. Zdešar

vsem kakovost predavanj, ta pa se zadnja leta nenehno povečuje. To pa Zvezo tudi zavezuje, da bo v prihodnje ohranila to raven ali jo celo še povečala. K zanimivosti seminarja brez dvoma prispevajo tudi tuji predavatelji, saj nam posredujejo nova znanja in drugačne izkušnje. Seveda pa je udeležba tudi odraz potreb slovenskih čebelarjev, saj le na kakovostnem seminarju in bogati razstavi spoznajo napredek v stroki v enem letu. Čeprav sta bili obe veliki avli v OŠ Polje kar pretesni za vse udeležence, pa se mi zdi, da ne bi bilo dobro menjavati kraja prireditve, saj so se čebelarji na Polje že navadili. Le organizacijsko bomo morali storiti kak korak naprej, da bo prireditev potekala nemoteno.

Predsednik ZČDS inž. Marjan Skok je najprej pozdravil vse navzoče, kot goste pa še posebej direktorja Republiške uprave za pospeševanje kmetijstva inž. Ervina Kuharja, predstavnika ministrstva za kmetijstvo inž. Mojmirja Jericija, predstavnico Republiške veterinarske uprave dr. vet. med. Tatjano Obal in predstavnika Kmetijskega inštituta Slovenije dr. Janeza Poklukarja ter predstavnike slovaških, italijanskih in francoskih čebelarjev. Nato je nekaj besed spregovoril inž. Kuhar in poudaril, da je čebelarstvo enakovredna kmetijska panoga in da jo na ministrstvu tako tudi obravnavajo. Čebelarjem je zaželel še veliko uspehov pri delu s čebelami. Inž. Mojmir Jericijo je v svojem govoru poudaril, da moramo čebelarji slediti potrebam, se prilagajati nastalim razmeram in nastopati z usklajenimi zahtevami. Nato je o razmerah v čebelarstvu govoril predsednik ZČDS inž. Marjan Skok. Poudaril je, da se moramo pri reševanju nakopičenih težav čebelarji zanašati predvsem sami nase in poiskati vse možnosti za uspešnejšo prodajo čebeljih pridelkov. To velja tako za kakovost medu kot lično embalažo, upoštevati pa moramo tudi moderne tržne prijeme. Na željo slovaških čebelarjev so nato le ti nekaterim najstarejšim čebelarjem podelili posebna priznanja slovaške čebelarске zveze. Prejeli so jih prof. Edi Senegačnik, dr. Jurij Senegačnik, g. Jože Marenče, dr. Jože Rihar, g. Franc Bitenc in g. Dušan Medved.

Letošnjega seminarja sta se udeležila tudi velečebelarja iz Francije g. Baudat in naš rojak Lojze Ivanc. Foto: J. Mihelič

V strokovnem delu seminarja je najprej mag. Malči Božnar govorila o zakonskih zahtevah glede kakovosti čebeljih pridelkov, skladiščenja, shranjevanja in embaliranja. Opozorila je predvsem, da je minil čas, ko so bili za med dobri vsak kozarec, vsaka posoda, vsako točilo in vsako skladišče. Ker je med živilo, moramo z njim ravnati tako kot z vsakim drugim živilom. Za to obstajajo predpisi, še posebno strogi pa so za polnilnico medu. Ker za kakovost medu še vedno velja stari pravilnik (Uradni list

Prevozni čebelnjak, last družine Seražin iz Kranja, je izzval veliko zanimanja. Foto: J. Mihelič

Letos so bila prvič podeljena tudi priznanja razstavljalcem. Prejemata jih g. Jančec in g. Logar. Foto: P. Zdešar

SFRJ, št. 4/85), bo treba izdati novega, ki bo še bolj prilagojen evropskim zahtevam, čeprav tudi ta ni zelo daleč od njih. Opozorila je tudi na pravilno ravnanje z medom od soda do končnega kupca, kajti tudi na tej poti se kakovost medu lahko občutno zmanjša.

O prodaji čebeljih pridelkov v Franciji sta govorila naš rojak g. Lojze Ivanc in velečebelar g. Baudaut, (ta ima 1500 Dadant Blatovih panjev). Povedal je, da so zaradi hude konkurence neverjetno cenениh čebeljih pridelkov iz Kitajske cene le-teh v Franciji padle za polovico. To je prisililo francoske čebelarje, da si skušajo na najrazličnejše načine pridobiti kupce. Prirejajo izlete k čebelnjakom, organizirajo tombole za kupce, svoje pridelke ponujajo s posebnimi reklamnimi akcijami, kupcem jih pošiljajo po pošti itd. Poleg tega prodajajo čebelje pridelke tudi na tržnicah, v potujočih kombijih itd. Le v veletrgovinah, ki med odkupujejo po zelo nizkih cenah, ga ne prodajajo; tam lahko kupci dobijo uvožen med. Najboljše izkušnje imajo s prodajo ob obiskih izletniških skupin na domovih čebelarjev. Ob takšni priložnosti pripravijo obiskovalcem predavanje in ogled točenja medu. Tako si pridobijo zaupanje kupca, s tem pa tudi stalnega odjemalca, za katerega ni najpomembnejša cena, ampak kakovost. Predvsem pa so razvili zavidanja vredno medsebojno izmenjavo izdelkov na podlagi lastnih pridelkov. Tako so se posamezni čebelarji specializirali za izdelavo enega ali dveh izdelkov (na primer medice in medenega kruha ali propolisa v stekleničkah), drugi pa za druge izdelke. Te izdelke si nato izmenjujejo med seboj po načelu

O novi veterinarski zakonodaji je spregovorila dr. vet. med. Tatjana Obal. Foto: P. Zdešar

Na razstavi je prvič sodeloval z nizkonakladnim panjem lastne izdelave čebelar Vojko Veber iz Škofje Loke. Foto: J. Mihelič

Prvič je bilo na razstavi tudi novo kasetno avtomatsko točilo delavnice Logar iz Šenčurja.

Foto: J. Mihelič

blago za blago. Tako imajo vsi čebelarji svoje trgovine, v katerih je izbira izdelkov iz čebeljih pridelkov pestra, to pa privablja številne kupce in na koncu imajo vsi koristi. Zanimivo je, da si posamezne skupine gostov izmenjujejo tudi različne dejavnosti. Pri tem pa je seveda pomembno, da je čebelar dobro povezan s turističnimi agencijami, saj mu le-te pripeljejo goste, ki so hkrati tudi dobri kupci. Zelo pazijo na videz embalaže in na kakovost. Uporabljajo le nerjavečo pločevino, kot embalažo pa povprečno steklene kozarce. Uveljavlja pa se že tudi nova plastična embalaža iz posebne plastike, prijazne do okolja. Dr. Jurij Senegačnik je nato govoril o različnih materialih, uporabnih za shranjevanje in embalaranje medu. Ker je med kakovostno živilo, je embalaža zelo pomembna. Dr. Jože Rihar je nato govoril o pridelavi, shranjevanju in uporabi cvetnega prahu. Opozoril je na izjemne učinke cvetnega prahu na človeški organizem, žal pa smo na to v zadnjem času nekoliko pozabili. Opozoril je, da je smukanje lahko pomemben dodatni vir zaslужka za čebelarje, zlasti zdaj, ko ni več toliko težav s poapnelo zalego. Čebelarjem je priporočil, naj znova začnejo smukati cvetni prah, saj bo verjetno kmalu spet bolj cenjen. Opozoril je tudi na postopke konzerviranja. Le-ti so zelo pomembni za kakovost medu in drugih čebeljih pridelkov, ker tega čebelarji ne obvladajo popolnoma, pa z nepravilnim shranjevanjem uničujejo zlahkosti čebeljih pridelkov.

Po prvem delu seminarja je sledila razprava, v kateri je sodelovalo več čebelarjev. Žal, časa ni bilo veliko, zato je bila časovno

Korita za odkrivanje satja so vedno bolj izpopolnjena. Foto: J. Mihelič

omejena, kljub temu pa so udeleženci postavili nekaj zanimivih vprašanj. Med drugimi so sprožili vprašanje visoke cene za analizo medu, ki jo mora plačati čebelar, če želi pridobiti zaščitno znamko za med. Cena analize medu je pri nas v primerjavi z Avstrijo (250 Asch) višja, če jo primerjamo s ceno v Italiji pa je skoraj enaka. Razlika je ta, da v Italiji polovico kot regres prispeva deželna vlada, in sicer zato, ker želijo povečati kakovost medu na trgu in domači med uvrstiti v višji cenovni razred, kar je pomembno zaradi obstoja čebelarstva v deželi. Le analiza medu in zaščitna znamka, ki zagotavlja kakovost, namreč omogočata, da je domači med uvrščen v višji cenovni razred v primerjavi z uvoženim. Eno od vprašanj je bilo tudi, zakaj v Sloveniji ni obvezno označevati izvora domačega medu, kot velja za druge dežele, ampak je obvezno samo označevanje tujega medu. Pri tem pa kljub velikemu uvozu medu na naših trgovinskih policah ne najdemo medu z oznako o uvozu. Mag. Božnarjeva je pojasnila, da pri nas žal še vedno velja stari jugoslovanski pravilnik o kakovosti medu in ta zahteva označevanja domačega medu, zato ga bo treba čim prej zamenjati z boljšim. Hkrati pa je menila, da je na našem tržišču medu nadzor inšpekcije premajhen, to pa omogoča razne špekulacije. Žal, tudi laboratoriji niso najboljše opremljeni za tovrstne preiskave, ker pa analiz ni veliko, tudi niso rutinske. Naj omenim, da cvetni prah, ki je podlaga za ugotavljanje izvora medu, analizirajo povečevalni kadri, ki se za to delo niso izobraževali v ustreznih tujih laboratorijih. (nadaljevanje na strani 108)

ČEBELARJEVA OPRAVILA V APRILU

BOJAN PAVLIN

April je že pravi čebelarški mesec, saj je v večini Slovenije tako topel, da začnejo travniki in gozdovi zeleneti, čebele pa redno izletavati. Slovci pa po tem, da je še zelo spremenljiv, zato moramo izrabiti vsak toplejši dan, kajti ta mesec se začnejo tudi redni pregledi čebel. Največja skrb vsakega čebelarja v tem mesecu je, da ima matica dovolj prostora za zaleganje in da ima družina dovolj hrane. Številnim malomarnim čebelarjem prav v tem obdobju zaradi lakote umre največ čebel. Ko se čebele že lepo razvijejo, jim zmanjka hrane, saj so porabile zimsko zalogo, dotoka hrane iz narave pa zaradi slabega vremena še ni.

Spomladi čebele hranimo na dva načina: z dopolnitvijo zaloge in dražilnim krmljenjem. V tem obdobju mora biti v AŽ panju najmanj 6 do 7 kg zaloge hrane, dopolnimo pa jo z medenimi sati iz rezerve, lahko pa jih dokrmimo tudi z gosto medeno ali sladkorno raztopino, ki jo čebelam čim bolj približamo. Čebele hranimo ob toplen vremenu, dokler ne dosežemo omenjene količine; raztopina naj bo topla.

Poleg dovolj velike količine medu v panju morajo imeti čebele tudi dovolj cvetnega prahu. Ne smemo misliti, da je z donosom prvega cvetnega prahu življenje čebel že zavarovano, kritično obdobje pa mimo. Aprila porabi čebelja družina trikrat več hrane kot marca, približno 5 kilogramov. V panju bi morala biti količina hrane v razmerju 3:1; trije deli medu in en del cvetnega prahu. Čebelja družina vzgoji vsako leto približno 220 tisoč čebel, za to pa potrebuje do 50 kg peloda. Kakovost stojišča, na katerem je čebelnjak, je odvisna tudi od tega, koliko cvetnega prahu imajo čebele na voljo v naravi. Cvetnega prahu primanjkuje zlasti v obdobju, ko začne matica zalegati, to je ob koncu zime in začetku pomladi, ter poleti na gozdnih pašah, če je na majhnem območju veliko čebel.

Če pri pregledu čebel ugotovimo pomanjkanje cvetnega prahu, moramo poskrbeti za beljakovinske nadomestke (npr. kvas ali jajčni beljak), ki jih zmešamo s sladkorjem

in jih čebelam dodamo v obliki pogače ali raztopine. Druga vrsta krmljenja pa je dražilno krmljenje, imenovano tudi spodbujevalno krmljenje ali krmljenje na zalego. Z dražilnim krmljenjem hočemo spodbuditi večjo delovno vnemo pri čebelah in obsežnejše zaleganje matice. Za tako krmljenje je značilno, da krmimo vsak drugi večer majhne količine zaradi morebitnega ropanja), skratka, da vzbudimo pri čebelah občutek paše, to je rednega dotoka hrane. Učinek dražilnega krmljenja dosežemo tudi z razpraskanjem medenih satov, iz katerih čebele prenašajo zalogo hrane v prazne sate.

April tudi pokaže, kako smo zazimili stare čebele. Menjava generacij je naporna in nekatere družine zelo oslabijo, še posebej, če smo jih prekmalu in preveč spodbujali k razvoju. V takem primeru moramo biti pozorni na morebiten izbruh noseme, prvo točenje pa bomo prav gotovo zamudili.

Če je vreme toplo in lepo, čebele že prinašajo nektar (češnja, borovnica, regrat, vrba), ki pospešuje razvoj družin. Če pri pregledu opazimo, da čebele sate belijo, je treba razširiti gnezdo, ob prvem aprilskem pregledu pa osušimo tudi opaž in vratca panjev. Tudi na varozo ne smemo pozabiti. Pravočasno si preskrbimo sveže in kakovostne trakove, da jih pri prvem pregledu vstavimo vsem družinam v plodišče med zalego. Tam jih pustimo največ štiri tedne.

S spomladanskimi ukrepi čebelam omogočimo, da napolnijo panj z zalego, ko pa jim začne primanjkovati delovnega prostora, jim ga moramo povečati. Če čebele dobijo občutek utesnjenosti, se hitro pojavi rojilno razpoloženje, in če ga pravočasno ne preprečimo, ga pozneje ne bomo mogli več. Tudi matica v utesnjenem prostoru ne more zalegati toliko, kot bi lahko. To je čas, ko je plodišče polno čebel, v desetsatnem panju pa je zaleženih šest do osem satov. Matično rešetko odpremo, medišče pa napolnimo s praznim lepim satjem in satnicami, ki jih bomo pri prestavljanju po potrebi preložili v plodišče. Pri močnih družinah

lahko že med nastavljanjem prestavimo v medišče dva do tri sate s pokrito zalego, ob katero damo kakšen meden sat iz zalege.

Če smo zalego prestavili v medišče, nastane v plodišču prazen prostor. Zapolnimo ga tako, da preostalo zalego strnemo, ob njo pa vstavimo satje in satnice. Močnim družinam med cvetenjem češnje, če je vreme ugodno, v plodišče že vstavljamo satnice. Družine, ki ob cvetenju češnje zgradijo vsaj dve satnici, bodo med medenjem akacije napolnile medišče. Če satnice vstavljamo v medišče, jih vstavljamo med sate, čebele pa jih prej in lepše zgradijo kot v plodišču. Pozneje pri prestavljanju jih damo že izdelane v plodišče. Čebelja družina zgradi od štiri do šest satnic na leto, pa tudi več, če je paša dobra in če čebelar krmi čebele ob neugodnih razmerah.

Pri vstavljanju in prestavljanju satnic se moramo zavedati, da smo spremenili naravno obliko gnezda, saj smo iz krogle naredili jajčasto obliko s širšim delom v plodišču. Čebele so s tem dodatno obremenjene, saj morajo v večjem prostoru vzdrževati stalno temperaturo 33°C. Če pa satnice vstavljamo prezgodaj, se bo družina preveč ohladila, tako da bomo zavrli normalno zaleganje. Če jih vstavimo prepozno, se pojavi rojilno razpoloženje. Ob vstavljanju pustimo čebele odete, saj je aprilsko vreme nestalno. Delo opravimo hitro, da panj čim manj ohladimo. Če smo satje pozimi zažveplali ali razkužili z očetno kislino, ga moramo zdaj prezračiti in postaviti na sonce. Po končanem vstavljanju priporočam krmljenje čebel. Eden od načinov spreminjanja delovnega prostora je tudi izenačevanje, ki ga opravimo pri nadpovprečnih družinah v AŽ panju z najmanj osem sati zalege. Sat ali dva pokrite zalege prenesemo skupaj s čebelami (brez matice) v slabšo družino. S tem bolje izrabimo razpoložljivi panjski prostor v čebelnjaku in v močnih panjih preprečujemo rojilno razpoloženje. Rezultati izenačevanja se pokažejo pri prvem točenju, saj so donosi izenačeni. Tako nam medenih satov ni treba prenašati iz dobrih v slabe družine, če želimo izdatnejše točenje. Izenačevanje vzame precej časa, zato to delo lahko

opravimo le v manjših čebelarstvih.

Če smo prezimovali v dveh nakladah, močnim družinam zamenjamo nakladi. Gornjo naklado postavimo na čisto ogreto podnico, spodnjo pa na vrh. V gornjo vstavimo satne pitalnike, če je dokrmljenje potrebno ali če želimo družino dražilno krmiti. Naklado pa lahko tudi samo obrnemo, tako da je zadnja stran spredaj. Z zamenjavo ali obračanjem naklad dosežemo večkratni učinek. Višek medu čebele prenašajo v zgornjo naklado in stran od žrela; s tem si same ustvarijo zalogo za dražilno krmljenje ter pripravijo prostor za zaleganje. To je potrebno zato, ker čebele spomladi varčujejo pokriti med, razvoj pa napreduje bolj z dotokom hrane iz narave ali pitalnika. Z zamenjavo naklad hkrati preprečujemo rojenje. Družine, ki so prezimile v eni nakladi, moramo pazljiveje pregledati, če je treba, jim razširimo delovni prostor in razpraskamo pokriti med, vstavimo pitalnik in satje obrnemo.

Za čebelarje z nakladnimi panji:

Čebelam olajšamo čiščenje, če zamenjamo podnico. To je sicer pri nakladnih panjih nujno opravilo. Nekaj očiščenih podnic si pripravimo že prej in jih postavimo na sonce, da bodo tople, ko bomo nanje postavili naklado. Pregled nakladnega panja ob lepem vremenu je precej hitrejši od pregleda v AŽ panjih. Iz panja vzamemo krajni sat ali dva, preostale pa le odmaknemo in tako hitro ugotovimo, koliko je čebel in zalege. Družino po potrebi zožimo tako, da odvezamemo stranski sat in vstavimo satni pitalnik, če je treba, tudi na obeh straneh. V pitalnik damo pogačo. Če so čebele prezimile v dveh nakladah, spodnjo odstranimo, če je slabo ali pa sploh ni zasedena s čebelami. Zgornjo naklado postavimo na očiščeno podnico. Drugi aprilski pregled opravimo, ko cvetijo češnje. Tedaj sate ali satnice že vstavljamo na mesta, s katerih smo odstranili satne pitalnike. Da pospešimo prehod matice iz spodnje v zgornjo naklado, prestavimo iz spodnje v zgornjo dva do tri sate pokrite zalege, če smo že dodali prazno naklado. To opravimo le pri močnih družinah; družine nato krmi-

mo. Poskrbeti moramo tudi za stalni vir vode,

če ga ni v naravi. Pazimo na čistost vode, saj stoječa voda hitro lahko postane vir boleznih za čebele. V vodo damo malo soli. V AŽ panjih se pogosto dogaja, da predvsem slabše družine rade preselijo gnezdo na eno stran panja, ker čutijo toploto sosednjega panja, v katerem so polni medeni sati. V takem primeru izvlečemo enega ali dva stranska medena sata, preostalo satje

pa prestavimo proti sredini, ne da bi ga vzeli iz panja. Na prazno mesto vstavimo prej odvzete sate. Poseg naj bo hiter, vendar moramo paziti, da čebel ne mečkamo, v nevarnosti pa je tudi matica. April je za razvoj čebel zelo pomemben mesec, zato preberimo tudi mesečna navodila iz prejšnjih let, da ne bomo na kaj pozabili. Napake se namreč zelo hitro maščujejo.

ČEBELARSTVO DANES IN JUTRI

prof. dr. JOŽE RIHAR*

Zelo sem bil vesel vašega povabila na to srečanje v Mariboru. Zlasti bi vam rad povedal, da vas, čebelarje iz severovzhodne Slovenije še posebej cenim in da sem se med vami vedno, že kot študent, ko sem pasel bratove čebele na ajdovih pasiščih na Dravskem polju in v Prekmurju, dobro počutil. Pozneje sem vas še bolj spoznaval na številnih tečajih, predavanjih in ob drugih srečanjih.

Želim vam govoriti o nekaterih problemih, ki ta čas pestijo naše čebelarstvo, in skušal bom nakazati izhode iz krize.

Čebelarstvo obravnavamo iz pridelovalnega, oprashaalnega, rekreacijskega vidika, čebelje pridelke pa iz dietetično-zdravstvenega.

Čebelarstvo je pravzaprav interdisciplinarna stroka, ki vključuje aplikativno entomologijo, znanje botanike, fitomedicine, ekologije, uporabne selekcije, sadjarstva in meteorologije. Zato si kandidati pridobijo potrebno znanje le na agronomskih visokih in srednjih šolah. Ker je temeljna naloga čebelarstva oprashaevanje rastlin, so z gospodarskega vidika enako pomembni ljubitelji kot večji čebelarji.

Zanimivo je, da je tretjina človeške hrane na ta ali oni način odvisna od oprashaevanja. Od dejavnosti čebel ni odvisen le pridelek sadja in jagodičevja, temveč posredno zaradi pridelave detelj tudi prireja mleka in mesa. Zaradi vsega tega je čebelarstvo v ZDA in v državah Evropske zveze eden od obveznih predmetov na srednjih in višjih kmetijskih šolah.

In kako je pri nas?

1. Ministrstvo za kmetijstvo že nekaj let financira program pomoči demografsko ogroženim območjem v Sloveniji, izvaja pa ga kmetijska svetovalna služba.

Ker čebelarstvo nima svetovalne službe, ni vključeno v ta program. Prepričan sem, da je to treba storiti.

2. Pred desetimi leti je začela čebelam groziti varoza. Zajedavec varoa je začel uničevati čebelje družine in prazniti čebelnjake. To je povzročilo trajno škodo zlasti na podeželju, saj si premalo razgledani čebelarji niso znali pomagati, svetovalne službe pa ni bilo.

S pridelovalnega, oprashaalnega in turističnega vidika je gotovo treba obnoviti opustele čebelnjake.

3. Skrb zbuja vse manjše število čebelarjev v Sloveniji. Vzroki za to so ceneni uvoženi medovi, nizke odkupne cene domačega medu, bolezni čebel, zapora meje proti Hrvaški ipd.

Mladi čebelarji, čebelarji začetniki, kot npr. mladi upokojenci, brezposelni, lastniki vikendov ipd., bi lahko našli dodatni vir zaslужka v čebelarstvu. Zato pa bi morali spodbuditi uvedbo regresa za to skupino čebelarjev za nakup panjev in čebeljih družin.

Vprašali me boste, kaj lahko storimo v prihodnje, da bi premagali zdajšnjo krizo v čebelarstvu. Gre za to, kaj moremo in moramo storiti sami čebelarji, da povečamo

* Referat prof. dr. Jožeta Riharja na »čebelarškem dnevu«, ki sta ga 7. novembra lani pripravila Medobčinska zveza čebelarških družin in Srednja kmetijska šola iz Maribora.

pridelek medu, kaj morejo in morajo storiti naše organizacije, kaj lahko pričakujemo oziroma zahtevamo od države.

Mislím, da moramo izhajati iz tega, kar nam je dala narava: to je naša kranjska čebela, to so naši viri medicine, predvsem gozdovi smreke in hoje.

4. Z zmanjšanjem rojivosti čebel se bo seveda povečal pridelek medu. Izkoristiti moramo lastnost naših čebel, da prelegajo. Izbiramo družine, v katerih dve do triletne matice prelegajo, vendar so dobri medarji. To ni nekaj novega. Velečebelarja Franc Kirar in Stanko Šaupperl sta pri svojem odbiranju iz svoje izkušnje vedela za dominantnost matice pri dedovanju. Ob pomoči Kmetijskega inštituta Slovenije naj bo takšna izbira trajna naloga svetovalcev za čebelarstvo.

5. V tujini so dokazali, da so čebelje družine z razvitim čistilnim nagonom odpornejše proti hudi gnilobi in poapneli zalegi. Zato je treba zlasti pri vzrejevalcih matic uvesti testiranje na čistili nagon, posledica tega pa bo, da bodo čebelje družine odpornejše proti hudi gnilobi in poapneli zalegi. To je naloga posebne komisije pri ministrstvu za kmetijstvo.

6. Vemo tudi, da pri čebelarjenju v panjih z večjo prostornino laže preprečimo rojenje in s tem pridelamo več medu. Pozornost je zbudila primerjava med tremi panjskimi sistemi (AŽ, Kirar in nakladni panj), izvedena pred dvema desetletjema v čebelarstvu Srednje kmetijske šole Maribor. Pokazale so se ne le precejšnje razlike v pridelku medu, temveč tudi v porabi delovnega časa za doseg pridelka.

Gotovo to kaže na potrebo, da bi imeli pri kmetijskih šolah poleg AŽ panja tudi nakladni LR panj, krožki mladih čebelarjev pa naj bi poleg standardnega AŽ panja učence seznanjali tudi z AŽ panjem z zakladdo, primernim za ljubitelje, ali nakladnim panjem, skratka z dvema vrstama panjev.

7. Smreka in hoja sta pri nas najizdatnejša vira medu, ki ga v Zahodni Evropi izjemno cenijo. Pridelek gozdnega medu je mogoče povečati z dobro opazovalno in prognostično službo. Tako v minulem obdobju kot lani je bilo ugotovljeno, da je obveš-

čanje na podlagi panjev na tehtnicah pomanjkljivo.

Uvesti je treba opazovanje izločanja ušic na hoji z lovnimi ploščami. Iz njih razberemo količino in kakovost izločenih kapljic, pa tudi, koliko medu naberejo panji na dan. To je natančno obdelano v knjižici »Mana iglavcev in napovedovanje gozdnega medenja« (Rihar, 1992).

8. Slaba prodaja medu prizadene zlasti čebelarje, ki imajo več kot 20 panjev. Teh je v Sloveniji približno četrtnina. Težave pri prodaji so postale zadnja leta tolikšne, da ogrožajo čebelarstva poklicnih in polpoklicnih čebelarjev. Citiram »Delo« (23. 5. 1994): »Medex uvaža poceni med . . . po 80 tolarjev za kg. Večina od 250 prekmurskih čebelarjev je pred bankrotom.« »Slovenec« pa piše (24. 8. 1994), da so v Radgoni znova razpravljali o nizkih odkupnih cenah medu. Direktor Medexa je ob tej priložnosti dejal, da Medex na domačem trgu ne prodaja tujega medu. Konec citata. Njegovo izjavo moti podatek, da je Medex v minulem letu in prve mesece tega leta uvozil 400 ton medu po 83 tolarjev za kg. Inšpekcijska služba bi morala ugotoviti, kako je bil uporabljen uvoženi med oziroma razčistiti izvor medu na policah trgovin označen kot »pristni slovenski med«.

Ne oziraje se na zdajšnje razmere morajo predvsem posamezniki in čebelarke organizacije same poskrbeti za boljšo prodajo medu. Francoski pridelovalci prodajo tretjino medu neposredno kupcem, tretjino prodajo krajevniemu trgu, tretjino pa veletrgovini (Borneck, 1991).

Kaj lahko v tej smeri storimo sami, kaj naše organizacije?

Hvalevredno je, da osrednja čebelarška organizacija v našem glasilu poroča o tržnih razmerah, da priporoča zaščitno znamko medu, reklamira nalepke, letake ipd.

Minuli teden me je Čebelarško društvo Trebnje prosilo, naj jim posredujem večje število letakov »Med, cvetni prah, matični mleček, propolis« in letakov »Zakaj cenim kostanjev med«. Gotovo to kaže, da se čebelarji zavedajo nujnosti propagande.

9. Čebelarški dnevi in razstave. Ljudje radi obiskujejo prireditve, združene z razstavami, pokušinami in prodajo. V Metliki

so bile npr. oktobra v isti stavbi kar 4 razstave hkrati in vsaka je privabila svoj krog ljudi. Vsak obiskovalec si ponavadi ogleda vse razstave. Posrečena je bila tudi razstava več kot 200 vrst medenega peciva. Podobna je bila tudi letošnja že tradicionalna razstava v polhograjski graščini.

Ljudi pritegnejo stojnice ob cestah, ob katerih se v sezonskih mesecih lahko ustavi vsak uvoznik.

Bele vrane so čebelarji, ki propagirajo čebelje dobrine, kot so cvetni prah, matični mleček, propolis.

Razmišljajmo, kako organizirati zadrugo ali podjetje, katerega poglavitni namen bi bil izvoz medu, njegovi lastniki pa bi bili čebelarji. Čebelarstva zadruga za Slovenijo je bila v letih 1945–1951 nekaj podobnega. O tem lahko preberete v Zborniku, ki je izšel ob moji 80-letnici na Biotehniški fakulteti.

Naša država je bila majhna. Ne ostanimo zaprti vsak na svoje območje Štajerske,

Primorske, Bele Krajine... Organizirajmo ekskurzije in obiščimo čebelarje v drugih regijah, povežimo se in izmenjujmo poglede. Samo če bomo v slovenskem prostoru enotni, bomo tudi močni.

Čimprej je treba v knjižni zbirki »Pot kulturne dediščine« izdati knjigo Slovenski čebelnjaki (podobno knjigi Slovenski kozolec). Kot je dejal prof. dr. Nace Šumi, je gradivo že posneto, treba ga je samo še oblikovati v ustrezno podobo. S tem bi dali predstavnikom naše države, gostom iz tujine v roke izjemno darilo za predstavitev Slovenije.

Dragi čebelarji, navedel sem vam nekaj misli in sugestij v želji, da bi izboljšali zdajšnje razmere v čebelarstvu. Vedite pa, da se nič ne premakne samo od sebe, temveč le z organiziranim delom in vztrajnostjo. Zato v vodstvene organe svojega društva iz Zveze čebelarških društev izbirajte razgledane, sposobne, poštene člane.

Hvala!

Bolezni čebel

POROČILO O ZDRAVSTVENEM STANJU ČEBEL V LETU 1994

mag. MIRA JENKO ROGELJ

Diagnostiko čebeljih bolezni opravlja devet laboratorijev:

- Veterinarska fakulteta: Inštitut za gojitev in zdravstveno varstvo rib in čebel, Ljubljana,
- Obdravski zavod za veterinarstvo in živinorejo, Ptuj,
- Veterinarska postaja Murska Sobota,
- Zavod za živinorejo in veterinarstvo Celje,
- Veterinarski zavod Maribor,
- Dolenjsko-posavski veterinarski zavod Novo mesto,
- Kmetijski veterinarski zavod Nova Gorica,
- Veterinarski zavod Primorske, Koper,
- Živinorejsko-veterinarski zavod Gorenjske, Kranj.

NOSEMAVOST

Od 772 pregledanih vzorcev čebel, jih je bilo pozitivnih na Nosemo apis 65 odstotkov (500). Približno polovica od teh je bila samo blago okužena. Čebelarjem, ki so iskali pomoč za

sanacijo bolnih čebeljih družin, smo tudi pomagali. Strokovna in uporabna navodila za zdravljenje in preprečevanje te bolezni je mogoče posredovati ob dobrem poznavanju predvsem klimatskih razmer in načina čebelarjenja. Večjih težav z akutno obliko nosestavosti kot kužno boleznijo na terenu ni bilo.

PRŠIČAVOST

Lani je bila ugotovljena v 12 čebelarstvih: 10 v mariborsko-podravski regiji in dve v ljubljanski regiji. Vsa čebelarstva so bila zdravljena z apitolom. Kontrolni pregled januarja in februarja letos je pokazal, da je bilo zdravljenje uspešno na mariborskem območju, v okolici Kamnika pa je še ostalo eno žarišče.

V prvih dveh mesecih tega leta so na novo odkrili dve žarišči pršičavosti v okolici Kamnika, tri v mariborski regiji (Maribor, Zg. Duplek in Pesnica) in eno žarišče v primorski regiji (Košana).

HUDA GNILOBA ČEBELJE ZALEGE

V Sloveniji je bilo ugotovljenih 200 žarišč ameriške gnilobe čebelje zalege:

– celjsko območje 13 žarišč, dolensko 23, gorjensko 25, koroško 14, ljubljansko 46, ormoško 2, prekmursko in del štajerskega 9, primorsko 41, štajersko območje 27.

V žariščih je bilo 1.067 bolnih čebeljih družin oziroma približno 1,3 odstotka čebel v Sloveniji. Pogosti pojavi te bolezni so lani povzročili veliko gospodarsko škodo.

V vseh zaprtih kužnih krogih smo pobirali tudi vzorce medu zadnjega točenja za ugotavljanje prisotnosti povzročitelja hude gnilobe (*Bacillus larvae*) v medu. Na ljubljanskem območju je bilo pregledanih 170 vzorcev medu. Če izvzamemo obolela čebelarstva, je bilo 41 odstotkov vzorcev medu pozitivnih. Devet vzorcev medu zaradi kontaminacije drugih sporogenih mikrobov ni bilo mogoče identificirati. Od 21 vzorcev medu, odvzetih po sanaciji hude gnilobe, jih je bilo kar 13 pozitivnih.

VAROZA

Proti koncu poletja in jeseni, že med pripravami na zazimljenje čebel, so na posameznih območjih ugotovili hudo okuženost z *Varroa jacobsoni*. Potrjena je bila s testnimi pregledi v čebelarstvih, v katerih so lani čebele že zdravili proti varozi. Kljub večjim izgubam čebel zaradi varoze v prvih letih pojavljanja, smo pozabili na škodo, ki jo povzroča huda okuženost. Zavedejo nas lahko tudi prenizke koncentracije ali neučinkoviti akarični pripravki.

ALI SO POGAČE LAHKO TUDI ŠKODLJIVE?

Marsikateri čebelar bo ob gornjem vprašanju zmajal z glavo, češ, kako bodo škodljive, ko pa jih uporablja večina čebelarjev. Res imajo pogače v vseh čebelarstvih, v katerih želijo čim hitrejši razvoj čebeljih družin, to pa je vsekakor pozitivno. Vendar pa pri svojem delu opažam, da pri nekaterih čebelarjih pogače ne dosežejo svojega namena, pravzaprav vplivajo celo negativno na čebeljo družino.

Z zdravstvenega vidika so lahko zelo nevarne pogače, ki jim je dodan med. V medu so namreč lahko tudi spore *B. larvae*, in tako sami prenesemo okužbo na večje število čebeljih družin. Preden uporabimo med za pripravo pogač, je prav, da damo pregledati morebitno vsebnost spor. Vzorec

Zato je občasno preverjanje po zdravljenju proti varozi še toliko bolj priporočljivo in sicer vsaj pri določenem odstotku čebeljih družin.

POAPNELA ZALEGA

Bolezen je po večletnem pojavljanju postala nadloga več. V posameznih čebelarstvih sta intenzivnost in čas pojavljanja različna. Razlike v obolelosti čebeljih družin so lahko znatne že v okviru enega stojišča. Iz ugibanj in domnev o možnih razlogih in vzrokih za izbruh bolezni so izluščili tri poglavitne dejavnike, na katere moramo biti najbolj pozorni: tehnologija, selekcija in uporaba zdravil. Ne glede na podrobno razčlenjevanje vseh teh dejavnikov pa je odločilnega pomena močna čebelja družina. Pri obolelih družinah s težavo ovrednotimo učinkovitost antimokotika, ker se s časom izboljšuje tudi čistilni nagon čebel. Sklenemo lahko, da velikih ekonomskih izgub zaradi poapnele zalege pri nas ni bilo, izjema so le nekatera posamezna čebelarstva.

SKLEP

Intenzivno čebelarjenje v spremenjenih razmerah in obremenitev okolja z različnimi zdravju škodljivimi snovmi vpliva tudi na zdravstveno stanje čebeljih družin. V zvezi z razširjanjem bolezni moramo večjo pozornost nameniti neznanim rojem, ropom in zaletavanju čebel. Ob veliki ponudbi rabljene čebelarске opreme, satja, medu in cvetnega prahu moramo nujno preveriti, ali izvira iz čebelarstva z zdravimi čebeljimi družinami.

medu (vsaj 300 g) oddajte veterinarju, ta pa ga bo odnesel v laboratorij.

Sestavine, ki jih uporabimo za pripravo pogač, morajo biti tudi sicer neoporečne. Kakovost mora ustrezati tisti za prehrano ljudi. Predvsem različno onesnažen sladkor (pometen v pakirnici sladkorja, vsebnost insektov, druge nečistoče, delno fermentiran – zakisan sladkor itd.) lahko prej škoduje kot koristi. Laboratorijski izvidi so v teh primerih pokazali povečano nose mavost. Paziti moramo tudi pri drugih sestavinah, kot so kvas (vedno svež, enake kakovosti kot v živilski industriji), cvetni prah (ne sme biti plesniv ali žarek) itd.

Včasih nekateri želijo slabšo kakovost pogač »izboljšati« z dodatkom različnih

zdravil. Enako se dogaja tudi pri različnih tehnoloških napakah (neprimeren med za prezimovanje) ter ob sumu na različne bolezni čebel. Pri tem se moramo zavedati, da je uporaba zdravil včasih lahko tudi škodljiva. Gledano kratkoročno, dosežemo z njimi določen uspeh, ki se po dolgotrajni uporabi lahko obrne v njegovo nasprotje.

Edino zdravilo, ki ga tudi sam priporočam kot dodatek pogačam, je zdravilo proti nose mavosti (fumagillin fumidil . . .). Vendar ga uporabljajo samo, če je to potrebno (na podlagi pregleda mrtvic na nose mavost). Pri tem moramo paziti, da čebele pogače pojedjo pred spomladanskimi pašami, zaradi morebitne navzočnosti antibiotika v medu.

Čebelarji zelo pogosto segajo tudi po zdravilih za preprečevanje poapnele zaloge (nistatin . . .). Sam ga le redko priporočam, in sicer le takrat, kadar se bolezen že zelo razširi. Preventivno dajanje teh zdravil ni primerno, saj ne vemo, ali se bo bolezen sploh pojavila. Poleg tega pa imamo še številne druge možne ukrepe, s katerimi do neke mere zavremo izbruh bolezni (umetna paša, različni čaji, C vitamin, urejena mikroklima panja, predvsem vlaga itd.). Vsem vzrejalcem matic – bodisi za lastno uporabo ali za prodajo, priporočam, naj razmislijo o trditvi, da moramo vzrejati matice le iz tistih družin, ki niso zdravljene – razen proti nose mavosti, seveda. Kratkoročno gledano, bo lahko pri tem nastala določena škoda, ker bomo s težavo našli vzrejni material. Z izločanjem bolnih družin bomo sčasoma vzredili odpornejše matice, to pa je cilj vsakega čebelarja. Z uporabo zdravil prikrijemo resnično stanje v čebelji družini in tako izenačimo potencialno bolne dru-

žine s popolnoma zdravimi. Ko takšne »mešane« matice prodamo, prisilimo kupca v uporabo zdravil, če hoče imeti zdrave čebele. Prav tako ne priporočam zdravil proti hudi gnilobi čebelje zaloge. Na ta način bolezni ne pozdravimo, ampak jo le prikrijemo (pred veterinarjem). S takšnimi družinami lahko bolezen ob prodaji ali prevozu na pašo prenesemo daleč od čebelnjaka. Spore odstranimo iz čebelnjaka predvsem z razkuževanjem in rednim menjavanjem satja.

Nekatere nepravilnosti ugotavljamo tudi pri vstavljanju pogač. Z njimi namreč ne moremo nadomestiti manjkajoče zaloge hrane, ampak imajo le dražilno vlogo. Če družina nima dovolj lastne zaloge, bo pogača povzročila še hitrejšo porabo in s tem lakoto. Manjkajočo hrano moramo nadomestiti s sladkorno raztopino ali z medenimi sati iz rezerve.

Pobiranje pogače je za čebele dokaj zahtevno delo, zato ga zmore le primerno močna čebelja družina. Sladkor morajo raztopiti in nato predelati v preproste sladkorje. Šibke družine niso sposobne opraviti tega dela, zato pogačo pobirajo zelo počasi ali pa sploh ne. Pri tem pa lahko opazimo, da sploh ne napredujejo v razvoju, kot bi bilo treba. V takšnih primerih je bolje uporabiti sladkorno raztopino ali meden sat iz rezerve – tega položimo na matično rešetko.

Pri nakupu pogač bodimo previdni, vedno se pozanimajmo o njihovi sestavi in kakovosti. Nekateri čebelarji imajo že grenke izkušnje, saj so prav zaradi pogač ostali brez čebel. Vsekakor pa največ vemo o kakovosti tistih pogač, ki jih naredimo sami.

Veterinarsko svetovalna služba za čebelarstvo,
dr. vet. med. **Janez Jelenc**

v Uradnem listu R Slovenije

Uredba o plačilu (carinskih) taks za uvoženo blago v letu 1995, Uradni list R Slovenije, št. 80/94, str. 4586, dne 23. 12. 1994, v 1. členu določa:

tar. št.	Poimenovanje blaga:	stopnja:
04.09	0409.00 med naravni	
	0409.001 pakiran do 25 kg	47,0
	0409.009 v drugih pakiranjih	42,0

V 5. členu določa, da uredba velja od 1. 1. 1995.

Povzel:
Stane Sajevec

NOV NAČIN ODKRIVANJA VAROJE

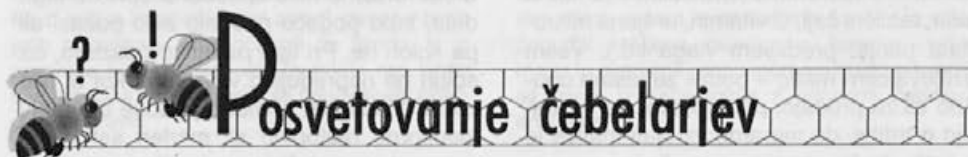
Kljub temu da Varoo jacobsoni vidimo s prostim očesom, jo včasih na čebelah ali v panju le s težavo odkrijemo. Zato so razvili različne metode za ugotavljanje varoje. Čebelarji ugotavljajo odkritost že pokrite zalege, zbirajo pršice na podnici panja ali na čebelah.

Raziskovalci Erikson, Cohen in Cameron so predstavili nov način odkrivanja varoje, in sicer na podlagi izločkov pršic v zaleženih celicah. Raziskovalci so iz panja vzeli zaleženo satje s številno pokrito zalego. **Celice z bubami so pregledali pod mikroskopom.** V celicah, okuženih z varojo, so opazili bel ostanek. S kemično analizo so ugotovili, da je sestavljen skoraj iz povsem čistega guanina, najpomembnejše sestavine izločkov pršic. V izločkih čebel guanina ni. V srednje in zelo okuženi čebelji družini so izločki pršic dobro vidni. Opazujemo celice, iz katerih so se pravkar poglele

mlade čebele. Beli ostanek lahko vidimo na vrhu celic, nedaleč od pokrovčka, povečini na sploščnem delu in manj v kotih. Guanin je zelo bel in zato je ob temnih robovih celic dobro viden. Bel ostanek pršic je amorfna snov, s premerom od približno 0,75 do 1,3 mm. V celicah z več kot eno pršico lahko vidimo tudi več teh ostankov. Raziskovalci menijo, da je to zelo preprost način za odkrivanje varoje v srednje ali zelo okuženi čebelji družini. Težavno pa je odkrivanje varoje, če je družina le malo okužena, saj čebele same odstranijo izločke pršic. Z nadaljnjimi raziskavami naj bi natančneje pojasnili povezavo med količino izločkov varoje in stopnjo okuženosti čebelje družine ter ugotovili možnost za uporabo kemične analize guanina pri odkrivanju varoje.

Vir: Bee World, vol 75, št. 3, 1994

Prevedla: J. Kralj

OSEMNAJSTI REPUBLIŠKI ČEBELARSKI SEMINAR V POLJU

– NADALJEVANJE (s strani 100)

Tako se je končal prvi del seminarja, med odmorom pa je čebelar Boris Seražin pred poslopjem šole čebelarjem pokazale, kako z gumijasto blazino na stisnjen zrak v zelo kratkem času dvigne zabojnik s panji, izvleče noge in ga postavi na stojšče, tovarnjak pa odpelje stran. Pri nalaganju je seveda postopek ponovljen v nasprotnem vrstnem redu. Prednost je v hitrosti in preprostosti dvigovanja zabojnika. Novost je zanimiva zato, ker lahko čebelar tovarnjak odpelje domov in se mu tako ni treba bati, da mu ga bodo neznaní storilci okradli ali poškodovali. Med odmorom so si čebelarji ogledali tudi zelo zanimivo razstavo v drugem nadstropju šole. Na njej je bilo

predstavljenih tudi nekaj novosti, med njimi naj omenim izdelke gospoda Logarja, zlasti novo radialno avtomatsko točilo in nov topilnik voska, g. Rakovec je pokazal izpopolnjen kadilnik, gospod Ličen pa dopolnjen kombiniran topilnik za satje. Čebelar Videčnik iz Zreč je predstavil zaklado, ki jo izpolnjuje že dalj časa, in meni, da zdaj že skoraj povsem ustreza njegovim potrebam. Doslej jih je izdelal že več kot sedemsto, njena prednost pa je v tem, da jo lahko prek zime potisne v plodišče AŽ panja z rezervno družino, spomladi pa družini na zgodnjih pašah združi in tako lahko toči že maja, ko drugi šele razvijajo svoje čebele. Nizke nakladne panje sta razstavila Matjaž

odlikujejo od vseh drugih krajevnih pasem. S prirodoopisnega in narodnogospodarskega stališča je potrebno, da se kranjska pasma ohrani. Nevarnost, ki preti tej pasmi, ne obstoji v tem, da bi se čebelarstvo v naših krajih opustilo, marveč le v tem, da bi se ta pasma ne pomešala s krvjo drugih pasem in bi izgubila na ta način svoje specifične vrline. Zato naj se **prepove uvoz živih čebel in matic v kraje, kjer je doma kranjska čebela**. Ker se naša pasma najbolj množi (roji), tudi potrebe po uvozu ni, tudi če bi se čebelarstvo še tako razširilo. «

In kako je 75 let po tem zapisu? Vemo, da je »kranjska čebela« pomembna. Brali smo, kako so jo izvažali po vsem svetu, slišali smo pohvale o njeni pridnosti in trdoživosti. Vendar so danes mednarodno trgovino s kranjsko čebelo povečini prevzele druge države, npr. Avstrija, pri nas pa ostaja vzreja razdrobljena, razmišljamo o njeni množičnosti.

Čebelarjev ne družijo samo ljubezen do čebel, ampak nam je skupna še ena značilnost: večno iskanje, da bi povečali uspešnost svojega čebelarstva. Ne gre samo za izbiro panjskega sistema in načrtovanje različnih izpopolnitev na njem, ampak razmišljamo tudi, katere čebele bi nam prinesle več medu. To iskanje pa lahko postane nevarno, zlasti če se izmuzne nadzoru stroke in se nenadzorovano širi. Nevarno je tudi to, da tako nenadzorovano iskanje sprejemamo kot nekaj normalnega in da pravočasno ne zaznamo peska v očeh. Še posebej nevarno pa je, če prag sprejemljivega prestopijo registrirani vzrejevalci matic . . .

Lani smo tako brali, da eden naših vzrejevalcev matic prodaja nič drugega kot »nemške matice«. Po zagotovitvi strokovne službe je iz Nemčije uvozil matice, ki naj bi bile čiste kranjske, in jih uporabil za vzrejno gradivo. Ko pa je začel matice prodajati, je v reklamne namene oznanil, da prodaja nemške matice. In jih je tudi prodal. Verjetno se niti ni zavedal, kako neprijetno je to odmevalo v deželi kranjske čebele.

Znani so poskusi, da bi naše čebele izboljšali s križanjem z drugimi pasmami, predvsem z italijansko v primorskem delu

Slovenije. Ko so pred davnimi leti čebelarji na Hrvaškem začeli uvažati matice kavkaške in italijanske pasme, je Josip Belčić, danes že pokojni nestor hrvaških čebelarjev, to komentiral nekako takole: »Ne vem, kaj so s tem hoteli doseči, vem pa, da niso dosegli ničesar.«

Poglejmo, kako je s čebelami v evropskem prostoru. Znanе pasme čebele medarice, *Apis mellifera* (razširjenost delno povzeta po J. Riharju, 1972) so:

– **Kranjska čebela ali sivka (*A. m. carnica*)** je razširjena na Balkanu na območju Dinarskega gorstva, približno do reke Bistrice v Grčiji, v Srbiji in Bolgariji, na severu pa na Koroškem, Štajerskem, Češkem in Slovaškem, nekako do Galicije in Karpatov. Od tod so jo razširili v številne dežele sveta.

– **Italijanska čebela (*A. m. ligustica*)** je bila prvotno razširjena na Apeninskem polotoku, od tam pa so jo prenesli drugam (npr. v ZDA).

– **Temna ali nemška čebela (*A. m. mellifera*)** je razširjena v zahodni in severni Evropi ter na večini ozemlja nekdanje Sovjetske zveze.

– **Kavkaška čebela (*A. m. caucasica*)** ima prvotno domovino v okolici Črnega morja. Najčistejše so v planinah Gruzije.

In zakaj se je razvilo toliko pasem? Poglavitna dejstva strnimo v kratek odgovor. Dolga tisočletja so se čebele razvijale v različnih delih Evrope, ki se med seboj razlikujejo v številnih dejavnikih: po različni temperaturi in z njo povezanim trajanjem vegetacijske dobe, po količini padavin, trajanju obdobja s snežno odejo itd. Čebele so se skušale čimbolje prilagoditi razmeram, v katerih so živele. Zato so se v posameznih predelih razlikovale ne samo po zunanosti, ampak tudi po vedenju. Strokovnjaki so jih prepoznali kot ločene podvrste ali pasme.

Danes ugotavljamo, kako so se posamezne pasme prilagodile svojemu okolju, ugotavljamo pa tudi njihove lastnosti. Te so za pridobitno izkoriščanje lahko ugodne ali pa tudi ne.

Kranjska čebela je prilagojena razmeram, ki vladajo pri nas v celinskih predelih. Značilno je njeno hitro odzivanje na raz-

mere v okolici: pozimi miruje, spomladi pa se hitro razvija. Njena rojivost je v naravnih razmerah pozitivna prilagoditev, saj tako hitro nadomesti morebitne izgube med prezimovanjem. Vedeti moramo, da so čebelarji v minulih obdobjih spodbujali njeno rojivost. Tedaj so bile poglavitne paše jeseni (ajda, vresje . . .), zato so hoteli do začetka teh paš imeti čim več družin. Zgodnji roji so bili odlika dobrega čebelarja.

Danes je rojenje ovira, posebno če čebelar oskrbuje veliko število družin. Kljub temu nas vedno znova navduši, ko opazujemo delovno vnemo primerno vsajenega roja in ko med točenjem odpremo polno medišče. Ob vse večjem pojavljanju številnih nadlog, kot sta npr. varoa ali poapnela zalega, bomo mogoče začeli bolj ceniti naravno pomlajevanje družin z roji. S čebelami bomo sicer imeli nekoliko več dela, zato pa vitalne družine, ki bodo trden porok za uspešno čebelarjenje.

Lastnosti kranjske čebele so znane in primerne za uspešno čebelarjenje. Njena slava se je razširila po vsem svetu, zahvaljujoč velikim čebelarskim mislecem, če omenimo samo Antona Janšo, ter številnim vzrejevalcem matic in trgovcem s čebelami v preteklosti. Hvalili so jo številni strokovnjaki in dobri poznavalci različnih pasem. Spomnimo se samo laskavih ocen brata Adama iz Buckfasta. Čas je, da obnovimo slavo kranjske in mednarodni skupnosti povemo, kje je Kranjska, dežela, po kateri nosi ta čebela svoje ime.

Dober glas o kranjski čebeli pa bomo lahko širili samo tedaj, če jo bomo dobro poznali, če bomo tudi iskreno prepričani o njenih odlikah. Vsaka samovoljna križanja pa lahko dolgoročno prinesejo nepopravljivo škodo. Z medpasemskimi križanji se lahko ukvarjamo samo v znanstvene namene, v okviru ustreznih ustanov, v katerih je zagotovljena stroga izoliranost takega postopka. Vsako križanje je zahtevno početje, katerega posledice znanost lahko predvidi, vendar jih rezultati včasih tudi presenetijo. Južnoameriške čebele, po vsem svetu znane po svoji napadalnosti (z dobro mero pretiravanja), so prav tako križanci. Križali so italijansko čebelo z afriško (*A. m. adonsonii*), vsa stvar pa se je izmuznila nadzoru

in posledice so znane. Res pa je, da s to čebelo danes tudi čebelarijo.

Pri primerjavi telesnih značilnosti današnje kranjske čebele s tistimi, ki so jih opisali kot samostojno raso, znanstveniki ugotavljajo očitna odstopanja. Pasemske čistosti ni lahko ugotavljati, saj kubitalni indeks ni več zanesljivo znamenje. Kaj vse je prestajala kranjska čebela zadnja desetletja, lahko samo ugibamo. Če se znani vzrejevalec matic na predavanju javno pohvali, da si matice za vzrejno gradivo priskrbi iz Belgije in Nemčije, mora biti nekaj hudo narobe. Tudi letošnji primer z »nemškimi« čebelami je prišel na dan samo zaradi načina oglašanja. Taki samovolji se je treba odločno upreti. Glas morajo povzdigniti predvsem stroka in ozaveščeni vzrejevalci. Vsak po svojih močeh moramo prispevati k dobremu imenu naše pasme čebel in ji na podlagi resničnih selekcijskih uspehov vrniti nekdanji sijaj.

To leto, posvečeno varstvu narave, poudarjamo biološko pestrost, katere ohranjanje je nujno, če hočemo, da bo narava preživela. K biološki pa sodi tudi genska pestrost. Ohranjati je treba čim večjo pestrost genskega sklada, tako pri divjih rastlinah in živalih kot pri različnih pasmah, ki jih goji ali redi človek. Genska pestrost zagotavlja razmnoževalno živahnost, odpornost proti boleznim in sposobnost živali za prilagajanje spremenjenim razmeram v okolju. To velja tudi za kranjsko čebelo, o kateri sicer veliko govorimo, vendar smo hitro pripravljene pozabiti nanjo – čeprav samo v reklamne namene.

Mogoče je še čas za zavarovanje genskega sklada naše sivke. Treba je pogledati v odmaknjene predele, v samotne doline, kjer čebele niso bile tako izpostavljene neljubim križanjem. Te populacije je treba obvarovati pred »genskim onesnaženjem«, vzrejevalci matic pa naj bi na teh območjih iskali vzrejno gradivo. Kot samostojna pasma je kranjska čebela že doživela nepopravljivo škodo. Rešiti je treba, kar se še rešiti da. Pred 75 leti so se dobro zavedali pomena kranjske čebele v svetu in so bili nanjo ponosni. Če bi se podpisniki Spomenice danes dvignili iz groba, bi nam upravičeno očitali vsaj nekulturnost. Če ne še kaj drugega.

Naravno čebelarjenje

ČEBELARJENJE ENKRAT DRUGAČE

Na povabilo društva za biološko dinamično gospodarjenje »AJDA« se je 15. do 19. decembra v Sloveniji mudil gospod Matthias Thun, mednarodno priznan strokovnjak za alternativno čebelarjenje. O čebeli, kot jo vidi on, in o svojem čebelarjenju je govoril čebelarjem v Sežani, Ribnici, Grosupljem in Ljubljani. Zdaj želimo z njegovimi drugačnimi pogledi in pristopi na kratko seznaniti tudi bralce našega časopisa.

Z alternativnim čebelarjenjem, nekateri ga imenujejo kar »bio« čebelarjenje, razumemo čebelarjenje brez uporabe zdravil ali drugih kemikalij, to je čebelarjenje, ki želi zares spoznati čebelo, njene potrebe in sposobnosti ter njeno poslanstvo in vlogo v naravi. Delo s čebelami želi prilagoditi potrebam čebel in ga dopolniti z ukrepi za njihovo okrepitev. Takšno čebelarjenje želi čebele ohraniti za prihodnje generacije, zavarovati njihovo zdravje in pridelati med najboljše kakovosti, med kot zdravilo, pri tem pa je količina pridelanega medu drugotnega pomena.

Kot pravi predavatelj, uporabniki, posebej še farmacevtska industrija, tak način čebelarjenja vsak dan bolje plačujejo. Gospod Thun prodaja svoj med, mimogrede, nikoli ga ne pridela dovolj za vse kupce, po 8 DEM za pol kilograma, v Nemčiji pa je cena običajno pridelanega medu približno 6 DEM za kilogram.

Današnje razmere v čebelarstvu utemeljuje tudi dejstvo, da čebele ne živijo več v avtohtonih pokrajinah, da človek z umetno vzrejo matic, usmerjanjem rojenja in graditve satja, celo z umetnim osemenjevanjem, krmiljenjem, preseljevanjem čebel s paše na pašo, graditvijo panjev po merilih pridobitnosti, pretapljanjem voska in vlivanjem satnic... odločilno posega v življenje čebel. Pri tem čebelar praviloma sledi želji po višjih donosih in večji gospodarnosti dela s čebelami. S čebeljami boleznimi se sodobno čebelarstvo ukvarja preveč enostransko, saj preučuje predvsem povzročitelje bolezni, premalo pa upošteva in zdravi razmere, ki spodbujajo razvoj bolezni. Ob vseh naštetih posegih v življenje čebel je človek računal, da bo čebela brez ugovora sprejela vsak njegov poseg. Stalno slabljenje zdravja čebel oziroma vse pogostejše obolevanje čebel, pa kaže na to, da je človek pri tem očitno naredil račun brez krčmarja.

Kot pravi čebelarski mojster Matthias Thun (čebele ima od svojega 16. leta, z njimi pa živi od prvih mesecev svojega življenja), je ob natančnem opazovanju vsake od naštetih človekovih sprememb prvotnega življenja čebel mogoče najti tehtne razloge za domnevo, da te spremembe čebelarjem ne godijo, ampak jih slabijo, podobno kot bi slabe življenjske razmere in psihični stresji stabilili človeka.

Tako npr. po besedah gospoda Thuna na zdravje čebel vpliva tudi dejstvo, da danes čebelarji s kranjsko čebelo v severni Nemčiji in z italijanko v Skandinaviji, da v Evropi čebelarijo celo z južnoameriškimi čebelami... Čebela pa je bitje, ki je pri organizaciji svojega življenja zelo povezana s kozmičnimi ritmi. Pri enakih kozmičnih ritmih pa v tujih, svoji prvotni domovini oddaljenih predelih, v naravi ne najde tistega, kar tedaj potrebuje. Tako čebela v Skandinaviji februarja v naravi gotovo ne najde tistih cvetov, nektarja in cvetnega prahu, kot bi jih našla na primer na Siciliji, kjer je doma. Preusmeritev na nove razmere, na ritme, ki jih ni vajena, jemlje čebelarjem veliko energije, zaradi tega pa so tudi manj odporne. Dodatno vprašanje, pomembno za zdravje čebel, je, ali bo čebela v naravi ob pravem času našla prave cvetlice, kajti sodobno kmetijstvo s svojimi monokulturami siromaši cele pokrajine, ker iz njih iztrebi prvotno pestrost rastlin in cvetlic. Čebela mora za svoje zdravje v naravi ob pravem času najti prave cvetlice, in ker teh ni, njeno zdravje vse bolj slabi.

Tudi pri umetni vzreji matic najdemo razloge za trditev, da umetna vzreja matic ne prispeva h krepitvi zdravja čebel. Kot pravi gospod Matthias Thun, so raziskave pokazale, da je pri jajčecu, iz katerega čebele same vzredijo svojo matico, s Kirianovim fotografiranjem opaziti nekakšno sevanje, nekakšen sij, ki ga pri drugih jajčecih ni. Kot pravi, čebele celico, v kateri vzrejajo svojo matico, tedaj, ko je kot ličinka najjemkejša, za nekaj ur predelajo in iz šesterkotne oblike naredijo kroglo, v kateri je le čisto majhna odprtina za krmiljenje. Kot je znano, da telesa v obliki piramide izžarevajo določeno energijo, in da marsikateri zvezdnik pod piramido tudi spi, da se ne bi hitro staral, tako je tudi znano, da izžareva določeno energijo, ki stimulira življe-

nje, tudi oblika šesterokotnika, spet drugačno energijo pa izžareva oblika krogle. Te energije so izbrane, kajti v določenem smislu so energije, sorodne Soncu samemu. Čebelja matica mora biti kot bitje Sonca tedaj, ko je v obliki najmehkejšje ličinke, nekaj ur izpostavljena silam, ki jih izžareva oblika krogle. Po nekaj urah čebele to obliko spet predelajo v šesterokotno obliko in nadaljujejo krmljenje. Umetno vzrejena matica tem silam ni bila izpostavljena, zato je zanje prikrajšana oziroma nima tistih moči, ki bi jih kot matica morala imeti. Razen tega je zelo problematično, če so matice vzrejene prepozno in družinam dodane morda šele avgusta. Statistično je ugotovljeno, da prepozno dodajanje matic povzroča slabljenje čebeljih družin, posledica tega pa je okužba z noseemo v prihodnjem letu.

Kritični točki v čebelarjenju sta po besedah gospoda Thuna očitno tudi pretapljanje voska in vlivanje satnic. Razlogov za to je več. Pretopljen vosek je vosek druge kakovosti. Njegovo kakovost zmanjšuje pregrevanje, zaradi katerega postane vosek temno obarvan. Vosku škoduje

zlasti pregrevanje na več kot 100 stopinj Celzija, žal pa to počne marsikateri čebelar, da bi uničil morebitne škodljivce. Predvsem pa je vosek druge kakovosti škodljiv zaradi ostankov zdravil in drugih kemičnih sredstev, ki jih čebelarji uporabljajo pri svojem delu in ki jih iz voska ni mogoče filtrirati. Takšne satnice čebele predelujejo, odvezemajo jim vosek in ga znova pridelujejo. Tako prihajajo v neposreden stik tudi s škodljivci. In ker za zdaj ni takšnih zdravil ali kemičnih sredstev, ki bi škodovala samo določenim povzročiteljem bolezni, čebelam pa ne, posredno slabijo organizem čebel. Pri vlivanju satnic je zelo pomemben tudi način izdelave le-teh. Da bi se satnice lepo odlepile iz kalupa ali valja, kalup ali valj mažejo, pogosto z raztopinami pralnih praškov, kot to počne celo podjetje Graze, ki smo ga slovenski čebelarji obiskali maja 1994. Znano je že, da so pglavitni povzročitelji poapnele zalege prav ostanki pralnih praškov in mehčalcev. Torej s satnicami, izdelanimi na tak način, slabimo zdravje čebel, saj z njimi spodbujamo razvoj poapnele zalege.

(nadaljevanje prihodnjič)

Iz društvenega življenja

JUBILEJNO LETO SEVNIŠKIH ČEBELARJEV NAJUSPEŠNEJŠE

Na januarskem **občnem zboru** nas je pozdravil g. župan Jože Peternel. »Za stotnijo članov ČD Sevnica je bilo minulo leto, ko smo praznovali 60-letnico društva, najdejavnejše v zadnjem desetletju,« je menil predsednik društva Janez Levstik. Mladi čebelarji iz boštanjske in sevniške OŠ so na 17. srečanju mladih čebelarjev pobrali večino prvih mest. Mentorju Franciju Marol-

tu, ki uspešno vodi kar deset čebelarskih krožkov, je uspelo obleči »čebeljo obleko« iz 130.000 čebel, in se s tem uvrstiti v Guinnessovo knjigo rekordov. Zbora seje udeležil član ZČDS Branko Vodopivec. Članom smo razdelili 120 sadik medovitih dreves in preskrbeli 15.000 kg namenskega sladkorja. Letos bomo posadili tudi 150 dreves lipe, tako da vsak čebelar dobil eno

Predsednik Janez Levstik podeljuje Albertu Felicianu odličje A. J. III. stopnje. Foto: P. Perc

sadiko. Proti varozi že dve leti uporabljamo bayvarol. S tem smo toliko zmanjšali okužbo s poapnelo zalego, da čebelarji spet lahko smukajo cvetni prah. Tudi letos bo poglobljena skrb društva izobraževanje čebelarjev in zdravje čebel. Tako bo tekmovanje mladih čebelarjev 6. maja v OŠ Boštanj z otvoritvijo čebelnjaka.

Ob pomoči pospeševalke dr. vet. med. Olge Jurkošek in veterinarskega inšpektorja dr. Hinka Mavra smo nadzirali pojave nalezljivih bolezni čebel in preprečevali njihov vnos na naše območje.

Na občnem zboru smo Staneta Vovka izvolili za gospodarja, Smiljo Pfeifer pa za blagajničarko. Knjigo Mladi čebelar smo

podelili Jelki Kolar. Odličji Anton Janša III. stopnje sta prejela Albert Felicija in Slavica Sejt, častni član sevniških čebelarjev je postal dr. vet. med. Boris Stariha. Priznanja so prejeli: Aleš Staroveški, Andrej Grilc, Nina in Miha Pfeifer, Franc Marolt, Janez Levstik in Franc Zagorc mlajši.

Po končanem občnem zboru smo nazdravili z domačim vinom čebelarja in vinarja Martina Kovača in prisluhnili predavanju čebelarske svetovalke dr. vet. med. Olge Jurkošek o varozi in higieni medu.

Lep pozdrav in naj med!

Zapisal:
Tajnik ČD Sevnica
Viktor Kladnik

bvestila

VABILO NA 44. LETNO SKUPŠČINO ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

V skladu z drugim odstavkom 22. člena pravil Zveze čebelarskih društev Slovenije in sklepom izvršnega odbora ZČDS, sprejetem 25. februarja 1995, sklicujem 44. redno letno skupščino Zveze čebelarskih društev Slovenije. Skupščina bo

V SOBOTO, 8. APRILA 1995, OB 9. URI
v veliki dvorani Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana,
Miklošičeva 24.

Prosimo čebelarske organizacije, da v skladu z 21. členom pravil ZČDS delegirajo le enega delegata in mu dajo pooblastilo.

Ime, priimek in naslov delegata nam sporočite čimprej.

Predsednik ZČDS
Marjan Skok

INFORMACIJE O ČEBELJIH PAŠAH NA TELETEKSTU IN AVTOMATSKEM TELEFONSKEM ODZIVNIKU

Od 15. aprila do 1. oktobra boste lahko 24 ur dnevno vsak dan preko telefonske številke (061) 12-61-335 dobili najnovejše podatke o donosih na opazovalnih postajah, kratkoročne prognoze o medenju in druge, za čebelarje nujno potrebne nasvete. Iste podatke bomo objavili tudi na teletekstu TV Slovenija na strani 145 C.

Opazovalno-napovedovalna služba medenja
Pavle Zdešar

**PRIJAVE ZA XVIII. SREČANJE
IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV,
20. MAJA 1995 OB 9. URI V OŠ PREŽIHOVEGA VORANCA
NA RAVNAH NA KOROŠKEM**

Čebelarske krožke in njihove mentorje obveščamo, da naj najpozneje do 30. aprila 1995 pisno prijavijo svoje ekipe na tekmovanje mladih čebelarjev na naslov Zveza čebelarskih društev Slovenije, Cankarjeva 3, 61000 Ljubljana.

V prijavnici napišite ime in naslov šole ali društva, v okviru katerega deluje krožek, število ekip in kategorije v katerih boste tekmovali ter skupno število udeležencev. Vsak krožek lahko nastopi z eno dvočlansko ekipo v vsaki kategoriji, skupaj torej največ tremi ekipami v različnih kategorijah. V nižji skupini nastopajo učenci od 1. do 5. razreda, v srednji od 6. do 8. razreda, v višji pa učenci vseh razredov osnovnih in srednjih šol. Testna vprašanja bodo iz snovi v Priročniku za čebelarske začetnike številka 5 in Priročniku o zdravstvenem varstvu čebel. Testnih vprašanj prijavljenim ekipam ne bomo pošiljali.

**ZČDS, Komisija za izobraževanje
in čebelarski naraščaj**

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD – **BOROVNICA**, Tone Rahne, Ul. bratov Mlinšek 34, tel. (061) 746-096.

ČD – **BARJE**, Janez Korenčič, Vinterca 1, Ljubljana, tel. (061) 127-38-29.

ČD – **VRHNIKA** (Vrhniko z okolico), Jože Kogovšek, Verd 21, Vrhniko, tel. (061) 755-021.

ČD – **BOGOJINA** in ČD – **PROSENJAKOVCI**, Anton Štefko, Lešče 4, Martjanci, tel. (069) 48-265, do 1. maja.

ČD – **RUŠE**, Albin Rupnik, Gozdarska 2, Ruše, tel. (062) 660-216.

ČD – **IL. BISTRICA**, Franc Zadnik, Kilovčev 2, Prem, tel. (067) 86-180.

ČD – **RAVNE/ŠOŠTANJ**, Golob Roman, Topolšica 28, tel. (063) 892-411, do zasedbe pasišča.

ČD – **BEGUNJE/CERKNICA**, Ivan Škerlj.

ČD – **ALOJZ GREIF/HOČE**, Janez Brvar, Rogoza, c. ob ribniku 29, 62204 Miklavž, tel. (062) 692-141. Rok 14 dni pred dovozom.

ČD – **ČRNA**, Jože Sterže, Center 18, 62393 Črna, tel. (0602) 38-069 ali Franc Aplinc, Lampreče 25, tel. (0602) 39-180, do 30. 4.

ČD – **MEŽICA**, Janez Krebs, Stržovo 60, 62392 Mežica, tel. (0602) 35-406 (30. 4.).

ČD – **PREVALJE**, Rajko Jelenko, Nicina 26, 62391 Prevalje, tel. (0602) 31-536.

ČD – **RAVNE/KOROŠKA**, Jože Orešnik, Čečovje 35, 62390 Ravne, tel. (0602) 22-875, do 30. 4.

ČD – **ŽERJAV**, Alojz Molari, Žerjav 75, 62393 Črna, tel. (0602) 39-543, do 30. 4.

LD – **SLOV. BISTRICA**, Marijan Strehar, Tomšičeva 48, tel. (062) 810-825, rok: tri tedne pred dovozom.

ČD – **ŠEMPETER/NOVA GORICA**, za akacijevo pašo, Jože Praček, B. Vodopivca 7, Dorenberk, tel. (065) 56-479, do 10. 4.

ČD – **MOZIRJE**, Jože Goltnik, Nove trate 1, 63330 Mozirje, tel. (063) 832-479.

ČD – **AJDOVŠČINA**, akacijeva paša, Bogomir Mikuž, Kožmanja 10, tel. (065) 62-262, do 15. 4., gozdna paša, območje Podkraj – Hrušica in Trnovski gozd Krnica – Smrečje, Silvester Peljhan ing. Logarnica Podkraj, 65273 Col, tel. (065) 68-013, do 31. 5.

ČD – **RAČE**, Franc Gradišnik, Opekarniška 4, 62327 Rače, tel. (062) 608-239.

ČD – **KRIM, JEZERO**, Anton Koščak, Jezero 151, tel. 63-11-63, **GORNJE BREZOVICE**, Ludvik Suhodolnik, Kamnik pod Krimom 121, tel. 63-12-35, Rakitna, Janez Švigelj, Kamnik pod Krimom 27, tel. 61-13-94, Prevalja – Goričice, Janez Verbič, Goričica 26/a, tel. 63-11-14.

ČD – **IG**, za Tomišelj z okolico, Anton Koren, Tomišelj 1, 61292 Ig, tel. (061) 662-683, 266-488, za Vrbljene in Strahomer, Tone Oblak, Tomišelj 11, Ig, tel. (061) 662-605,

za Brest in Mateno, Tone Pavlič, Brest 23, Ig,

za Staje, Kot, Iško vas in Gornji Ig, Anton Maček, Iška vas 40/a, tel. (061) 662-275,

za Zapotok, Dobravico, Škrilje in Golo, Jože Piškur, Dobravica 10, tel. (061) 662-220.

ZČD – SLOV. KONJICE, Vitanje: Franc Vlado, Ljubnica 34/a, Vitanje, tel. (063) 775-298
Zreče: Ivan Videčnik, Radana vas 2, Zreče, tel. (063) 760-500 ali Slavko Jerovšek, Pohorska 7, tel. (063) 760-443, Franc Črešnar, Gorenje 17/a, tel. 760-787.

Slov. Konjice: Franc Žvikart, Mizarska 21, Slov. Konjice, tel. 755-523 ali Stane Pahole, Grajska 5/a, Slov. Konjice, tel. 755-904.

Loče: Franc Ratej, Draža vas 9, Loče, tel. (063) 763-697.

Pisne prijave je potrebno poslati do 15. 4. na Zvezo čebelarških društev Slovenske Konjice, Vinogradna 10, tel. (063) 755-623.

ČD – GORNJI GRAD, za področje Črničva in Nove Štiffe: Franc Orešnik, Šmiklavž 11, 63342 Gornji Grad, tel. (063) 843-220,

za področje Gornjega Grada: Jože Fašun, Kocbekova 4, 63342 Gornji Grad, tel. (063) 843-246,

za področje Kroke in Bočne: Ivan Levar, Bočna 94, 63341 Šmartno ob Dreti, tel. (063) 843-313.

Rok, (pisne prijave) najkasneje do 10. 5. na naslov: ČD Gornji Grad, 63342 Gornji Grad.

ČD – ŽELEZNIKI, Dašnica 51, 64228 Železniki, tel. (064) 67-183, do 3. 5.

ČD – SELNICA OB DRAVI, Ignac Marčun, Selnica ob Dravi, tel. (062) 671-464.

ČD – NOVA GORICA, Viktor Glišič, ul. Toma Brejca 14, Kromberk, tel. (065) 28-085, do 15. 4.

ČD – KOSTANJEVICA/KRKA, Jože Premru, Dol. Prekopa 8, 68311 Kost. na Krki, tel. (0608) 87-476, Franc Maksl, Oražnova 14, tel. (0608) 87-362.

ČD – MOSTE POLJE, kostanjeva paša, France Bitenc, Litijska 288, 61261 Dobrunje, tel. (062) 484-070.

ČD – LOVRENC NA POHORJU, Marko Pušnik, Ruta 13, 62343 Fala, tel. 675-424, Kajzer Jožef, Cesta v Srake 12, 62344 Lovrenc na Pohorju, tel. (062) 685-267, do 15. 6. 1995, Grilč Alojz, Rdeči breg 17/c, 62344 Lovrenc na Pohorju.

ČD – LOŠKA DOLINA, Debeljak Ivan, Markovec 39, tel. (061) 707-166, Škrbec Janez, Dane 38, tel. (061) 708-166.

ČD – KANAL BRDA, Čebelarско društvo Kanal Brda, 65212 Dobrova, rok do 10. 4. 1995.

ČD – IDRİJA, Alojz Rupnik, Črni vrh 27/a, tel. (065) 77-132, rok do 31. 5. 1995.

ČD – POSTOJNA, področje Zagora – Bukovec, Andrej Požar, Belsko 36, tel. (067) 59-199, področje Pivka jama – Kalič Rauberkomanda, Klavdij Ostrouška, Postojna, Notranjska 2, tel. (067) 22-541,

področje Planina – Podgora, Stojan Matičič, Planina 14/a, tel. (067) 57-625,

področje Debeli kamen – Otoška dolina – Jurjeva dolina, Ivan Požar, Klenik 31, p. Pivka, tel. (067) 52-359, Marjan Abram, Pivka, tel. (067) 52-907, Jadran Primožič, Pivka, tel. (067) 52-420,

področje Narina in okolice – Ivan Kaluža, tel. (067) 55-562,

področje Vremška dolina, Cveto Biščak, Gornje Ležeče 2, 66217 Vremški Britof,

področje Košana dolina, Stane Gustinčič, Neverke 2/c, tel. (067) 55-781,

področje Nanosa – Hudičevce, Franc Gojak, Slavinje 2, tel. (067) 56-723.

ČD – CERKNICA, paša na hoji, Edvard Vičič, Popkova 1, 61380 Cerknica, tel. (061) 791-913, Alojz Klančar, Dolenje Jezero 4a, 61380 Cerknica, tel. (061) 791-812. Prijave pošljite do 15. maja 1995.

ČD – KOKARJE za Šmartno ob Dreti: Martin Bric, Šmartno ob Dreti 57, 63341 Šmartno ob Dreti, telefon (063) 845-155,

za območje Lačja vas in Pusto polje: Franc Žehelj, Pusto polje 14, 63331 Nazarje, telefon (063) 831-260,

za Nazarje in Kokarje: Milan Gros, Dobletine 8, 63331 Nazarje, telefon (063) 831-220,

za Podbrežje: Rudi Golob, Zg. Podbrežje 20, 63332 Rečica ob Savinji, telefon (063) 832-210.

(tajnik Marko Rupret)

CENE MEDU V TRGOVINAH IN NA DROBNO NA TRGU

Cene medu v trgovinah so odvisne od vrste medu. Cvetlični med prodajajo po 429 SIT za kilogram, sortne medove pa po 584 do 628 SIT. Cene so se torej nekoliko povečale, kljub temu pa so v primerjavi s cenami žganja še vedno precej nizke. Na tržnici je najcenejši mešani cvetlični med po 420 SIT, sortni cvetlični med je po 450 SIT, smrekov in gozdni sta po 550 SIT, hojev pa po 600 SIT za kilogram

Uredništvo

PRODAM tovornjak s 66 naseljenimi panji, parcelo (300 m²) z zidanim čebelnjakom in dva zložljiva čebelnjaka, primerna za začetnike, inf. (061) 773-203.

KUPIM Slovenske čebelarje letnik 1948 (1-6, 9, 10, 11), 1950 (5-12), 1951 (1, 2), 1952 (2, 4, 5, 6), 1956 (5, 6) ali jih zamenjam za večjo količino raznih čebelarjev, inf. (069) 75-455 dopoldan, (069) 75-033.

PRODAM 22 AŽ 10 S s čebelami, lahko tudi stojšče v bližini Trojan, inf. (061) 724-369.

TAM 5000 z obnovljenim motorjem, predelan za prevoz 66 AŽ panjev, s panji ali brez, ugodno prodam, inf. (061) 753-294.

PRODAM nove panje, č.d., agregat Bosch in parcelo 1.884 m² v Gornji Brezovici, inf. (061) 342-836.

PRODAM prevozni čebelnjak TAM 4500 in 40 AŽ panjev s č.d., inf. (061) 261-727.

V MAJU prodam 10 č.d. v AŽ 9 in 10 satarjih. Čebele so zdravstveno pregledane, inf. (061) 752-942.

KUPIM ali najamem kamion s čebelami, inf. (068) 64-302.

PRODAM zdrave in močne č.d. na AŽ 7 S. Čebele bodo pripravljene za oddajo v drugi polovici aprila, inf. (064) 331-821.

VEČ naseljenih AŽ panjev, večje število prašilčkov ter stroj za odpiranje satja prodajamo, inf. (065) 21-017.

TAM 5500 po delih in 50 č.d. s panji ali brez prodam, inf. (068) 42-527.

PRODAM 7 let star čebelnjak z 12 AŽ rabljenimi panji, starimi 2 leti in ostalo opremo, inf. (0601) 20-517 opoldan ali zvečer.

PRODAM 3 LR panje (stari 3 leta) z zdravimi in močnimi čebelami, inf. (066) 23-650.

PRODAM poceni TAM 5000 in 20 č.d. na AŽ satju, inf. (061) 731-057.

PRODAM 8 AŽ 10 S iz lipovega lesa z osmukalniki in pitalniki, stari 6 let, po 4.500 SIT za panj, inf. (062) 35-714.

POCENI prodam TAM 4500 prevozni čebelnjak ter 50 č.d. v AŽ ali zamenjam za barjanski travnik, inf. (061) 12-71-506.

PRODAM 10 č.d. na 10 AŽ S in čeb. tehcnico za v panj, 20 osmukalnikov in 10 novih 5 S, inf. (064) 310-505.

ZARADI bolezni prodam čebelnjak avtoprikolico z 10 AŽ naseljenimi panji, inf. (065) 66-160.

ZARADI starosti prodam kombi IMV 1600 z 42 9 S panji, 12 3-etažnih AŽ 11 S in električnega pastirja, inf. (061) 744-777.

PRODAM 10 č. d. v 10 S AŽ panjih, čebele so zdrave, inf. (061) 12-29-242.

PRODAM 6 zdravih č. d. na 7 S AŽ panjih, inf. (061) 444-363.

PRODAM tovornjaka TAM in FAP v. voznem stanju, prirejena za prevoz čebel, inf. (0609) 612-089.

PRODAM 10 močnih č. d. v AŽ 7, 9 in 10 S, inf. (061) 375-408.

PRODAM lipove satnike ter elektr. topilec satja za polovično ceno, inf. (064) 43-495.

PRODAM dvoosni prevozni čebelnjak avtoprikolico za 84 AŽ panjev v voznem stanju, inf. (061) 578-299.

ELEKTROMOTOR za točilo, aparat za pridobivanje čebeljega strupa in čebele v AŽ panjih prodam, inf. (069) 21-964.

PRODAM č. d. na 5, 7 in 10 S, inf. (065) 81-119.

UGODNO prodam čebele v AŽ 9 S, opremo in malo kosilnico ter frezo, inf. (065) 61-753.

PRODAM avtoprikolico za prevoz 10 AŽ panjev, inf. (065) 63-867.

PRODAM č. d. na 6 in 10 S AŽ z lanski maticami, inf. (061) 771-527.

UGODNO prodam tovornjak za prevoz čebel TAM 5500, letnik 73, atestiran za 62 panjev, nadgradnja 1990, 62 AŽ 10 S (30 izdelanih po naročilu, inf. (0608) 43-203.

ŠTIRISATNO točilo z elekt. motorjem prodam, inf. (062) 633-007 po 20. uri.

PRODAM novejšje naseljene AŽ 10 S, inf. (062) 36-435.

PRODAM 15 č. d. z mladimi maticami na AŽ satju, veterinarsko pregledane, inf. (064) 47-052.

ZARADI starosti prodam stabilen čebelnjak s 25 naseljenimi AŽ 10 S v Razvanju pri Hočah, inf. (062) 510-819.

PRODAM 21 AŽ 9 S (15 naseljenih). Pri odkupu vseh panjev in družin nudim popust, inf. (0602) 41-190.

KUPIM rabljeno točilo za med na 3 S (aluminij), inf. (064) 718-082.

PRODAM čebelnjak avtoprikolico. Posredujem tehnologijo čebelarjenja za razvoj družin z min. posegi

v »super družini«, večji donos na spomladanski in glavni paši ob sočasni vzreji matic za čebelarjenje v AŽ, Grajš in trietažnem sistemu, inf. (061) 611-173.

PO ZELO ugodni ceni prodam prevozni čebeljak TAM 5000 z 48 AŽ panji, vse v odličnem stanju, inf. (062) 31-046, Bračič.

NA ZALOGI imam kvalitetne lipove satnike in hladno valjane satnice Rudija Anžla, inf. (0602) 23-113.

PRODAM 10 č. d. na 10 S in TAM 5500 za 60 AŽ panjev, inf. (061) 731-136.

PRODAM večje število pregledanih č. d. na AŽ satih, inf. (064) 65-428.

UGODNO prodam TAM 5000 za prevoz čebel, inf. (061) 791-553 ali (064) 421-651.

PRODAM nove AŽ panje po 80 DEM ali menjam za smrekove oz. jelkine hlode, inf. (067) 51-397.

PRODAM čebelje družine na 9 S, Zgornja Bela 18, Preddvor.

PRODAM nekaj č. d. na 4 ali 5 S, inf. (065) 26-068.

PRODAM 5 č. d., Olšnjevek 3, Cerklje, inf. (064) 421-540.

PRODAM 19 praznih ali naseljenih AŽ in čebeljak za 20–30 panjev, inf. (0608) 31-088.

PRODAM zdrave pregledane č. d. 9 S s panji ali brez, inf. (061) 647-363.

PRODAM 5 zdravih č. d. na 5 AŽ, inf. (061) 787-378.

PRODAM TAM 4500 s kontejnerjem in 42 naseljenimi AŽ 10 S ter prostorom za točenje medu, inf. (069) 21-974.

PRODAM večje število č. d. na 9 in 10 S, inf. (064) 715-921.

PRODAM 20 novih AŽ 10 S ter večje število naseljenih panjev ali č. d. na satju, inf. (069) 76-089 med 18. in 20. uro.

NUJNO prodam 50 izvrstnih č. d. na AŽ, čebeljak in parcelo (3300 m²) v Vremski dolini pri Il. Bistrici, pri nakupu vseh panjev nudimo popust, inf. (067) 82-648.

PRODAM zidan čebeljak na večji sončni parceli, inf. (061) 741-862.

ODDAM v najem čebeljak s 25 panji v okolici Kamnika, najemnina po dogovoru, Ana Urh, Županje njive 22, Stahovica.

PRODAM TAM 5500 za prevoz čebel s 65 naseljenimi panji, registriran do maja 95, inf. (063) 857-632.

PRODAM nekaj č. d., inf. (061) 831-184.

PRODAM 15 zdravih in zelo močnih č. d. na 7 S, inf. (061) 59-559 zvečer.

PRODAM naseljene in prazne AŽ panje, prikolico za prevoz AŽ panjev, tehcnico za v panj, prešo za satnice in sadike domačega kostanja, inf. (0608) 82-203.

PRODAM prevozni čebeljak Fiat 615 diesel s 36 naseljenimi AŽ panji in posebej 10 naseljenih AŽ panjev, inf. (065) 24-543.

PRODAM 25 AŽ naseljenih panjev, družine so zdrave in močne, inf. (068) 51-948.

UGODNO prodam TAM 110 s 60 naseljenimi AŽ panji in meljem sladkor za pogače, inf. (061) 376-015.

PRODAM veterinarsko pregledane č. d. na 5, 7 in 9 AŽ S, inf. (064) 67-183.

PRODAM nove kvalitetne AŽ panje na 5, 7, 7 standard, 9 in 10 S, lipove satnike, lesene sipalnice (5–10 S), kozice na 11 in 15 S in ostali čebelarški pribor iz lesa po naročilu in stola za žico. Jože Gramc, Ob studencu 44, 61260 Lj-Polje, tel. (061) 482-657.

GOSPODA, ki je s posveta v Polju (11. 2. 1995) odnesel album s fotografijami »čebelje obleke« in čebeljih piramid, vljudno prosim naj ga pošlje na naslov: Franci Marolt, Pod Vrtačo 20, 68290 Sevnica. Hvala.

PRODAM č. d. s panji ali na satju in triletno kozo srnaste pasme. Marjan Ločičnik, Otok 5, 63341 Šmartno ob Dreti.

ZELO UGODNO prodam kontejner z 20 naseljenimi AŽ panji s čebelami. Telefon: (063) 893-227.

PRODAM pet močnih in zdravih čebeljih družin na AŽ satju. Cena 4.000 SIT. Telefon (0601) 21-581.

PRODAM več č. d. na 7 in 10 AŽ satih s panji ali brez ter atestirano motorno vozilo TAM 6500. Telefon (068) 73-486.

PRODAM 8 č. d., inf. (061) 50-296.

PRODAM 4 rabljene nakladne panje in točilo, inf. (063) 453-326.

PRODAM č. d. na 5, 7 in 10 S v drugi polovici aprila in v maju, inf. (061) 733-185.

PRODAM 20 č. d., veterinarsko pregledane in zbite satnike, inf. (064) 682-115.

PRODAM 10 praznih ohranjenih AŽ 10 S po ugodni ceni, Ivan Meserko, Puščava 9, Mokronog.

PRODAM več zdravih in močnih č. d. na AŽ satju, inf. (0608) 68-330.

PRODAM TAM 125 T12 s 60 naseljenimi panji ali brez, inf. (069) 61-511.

PRODAM več zdravih močnih č. d. na 10 AŽ satih, inf. (062) 771-856.

ZARADI smrti prodam 10 močnih dobro oskrbovanih č. d. v skoraj novih LR, inf. (064) 741-484.

ČEBELJA drevesa – evodija – tri letna prodam, inf. (061) 372-174.

POCENI prodam 10 naseljenih AŽ, 3 grajš, 5 grom, TAM 4500, 20 starih AŽ. (069) 22-240.

IZLETE NA KONGRES V ŠVICO BODO ORGANIZIRALE:

Potovalna agencija Stop Ljubljana (telefon (061) 133-42-85) štiridnevni izlet od 15. do 18. avgusta	– cena 510 DEM
Potovalna agencija VAS Ljubljana (telefon (061) 125-32-82 ali 126-42-52) tridnevni izlet (15. do 17. 8. 1995)	– cena 445 DEM, – cena 299 DEM
dvodnevni izlet	
Relax – Petdnevni čebelarški izlet na Nizozemsko (069) 229-28	– cena 295 DEM
Kompas Celje (v sodelovanju z Domusom): štiridnevni izlet (od 16. do 19. 8.) prijave na tel (061) 211-150 ali 125-11-22	– cena 485 DEM
Tridnevni izlet (17. do 19. 8)	– cena 380 DEM

Podrobne programe potovanja in pogoje plačila vam bodo poslale agencije po pošti, zato jih pokličite na gornje telefonske številke. Prijave do 1. maja 1995.

NOVE UGODNEJŠE PRISTOJBINE ZA ZDRAVSTVENA SPRIČEVALA ZA ČEBELJE DRUŽINE IN MATICE

V Uradnem listu RS, št. 14/95, z dne 10. marca, je izšla sprememba uredbe (Uradni list RS, št. 6/95), ki določa **novi nižje pristojbine za zdravstvena spričevala**, med drugimi tudi za čebelje družine in matice. Tako bo potrebno v letošnjem letu plačati za prevoz do 10 panjev 200 SIT po panju, za vsak naslednji panj pa 15 SIT, za čebelje matice pa do deset matic 200 SIT po matici, za vsako nadaljnjo matico pa še 15 SIT. To je vsekakor za vzrejevalce in prevažalce sprejemljivo in razveseljivo znižanje, ki bo pospešilo prevažanje čebeljih družin na pašo in prodajo matic.

ZČDS – Urednik

NOVE CENE KNJIG

	člani	nečlani
Rihar – Mana iglavcev napovedovanje gozdnega medenja	860 SIT	1.030 SIT
Debelak – Čebelarjeva opravila	1.200 SIT	1.440 SIT
Esenko – Vzreja matic	1.200 SIT	1.440 SIT

V A B I L O

Čebelarški izobraževalni in strokovno debatni klub Maribor prireja 20. aprila 1995 ob 17. uri v prostorih Srednje kmetijske šole v Mariboru, Vrbanska 30, svoje XVII. strokovno srečanje o tehnologiji uspešnega čebelarjenja dr. C. L. Farrar-ja v pridobitnih čebeljih družinah. Kot poročevalca sta obljubila svoje poročilo g. Darko Korošec, predsednik MZČD Maribor, in dr. Vida Lešnik, svetovalka za čebelarstvo pri Veterinarskem zavodu Republike Slovenije, enota Maribor. Sodelovali bodo še nekateri znani čebelarški »mački«.

Vabljeni!

**Za organizatorje:
Stane Sajevec**

MIZARSTVO KRŽE – z dolgoletno tradicijo – VRHNIKA

Izdelujemo kakovostne AŽ panje po konkurenčnih cenah. Panji so iz kakovostnega smrekovega lesa in rogljičeni (cinkani). Satniki so iz lipovega lesa in vrtani za žičenje. Desetsatne AŽ panje lahko dobite takoj, za ostale vrste panjev tipa AŽ pa sprejemamo naročila.

Franc Krže, Idrijska 10, 61360 Vrhnika, telefon (061) 751-317.

ČEBELARJI!

Prihaja čas spomladanskega krmljenja vaših čebel.

Priporočamo, da jih krmito z INVERTNIMI POGAČAMI, saj je ta mešanica najbolj podobna naravnemu medu ter mikrobiološko neoporečna!

Pripravili smo invertne pogače – mešanico FRUKTOZE (sadni sladkor) in GLUKOZE (grozdni sladkor), ki vsebujejo do 95 % suhe snovi.

Cena pogače je 190,00 SIT kg (+ 5 % PD). Po želji dodamo zelena zdravila (z doplačilom). Pogače so pakirane v polivinil vrečkah po 1 kg ali 2 kg.

Dostava pogač do 50 kg je možna tudi po pošti (plačilo po povzetju), nad 50 kg pa pripeljemo tudi na dom. Pri skupnih naročilih nad 500 kg nudimo 5 % popust.

Izrežite in pošljite:

Nepreklicno naročam kg pogač, po ceni 205,00 SIT kg. Pakirane želim imeti v vrečkah po 1 kg ali 2 kg (ustrezno obkrožite!)

Ime in priimek:

Naslov in poštna št.:

Telefon/fax:

Distribucija in prodaja: CARDEM d.o.o.
Storitveno in proizvodno podjetje
Na Produ 38, 62391 Prevalje
Tel/fax: 0602 31-338

IVAN DREMELJ – VZREJA MATIC

Dragovšek 13, 61275 Šmartno pri Litiji
Tel. (061) 882-940 in (061) 883-631.

Vsak dan od 7. do 9. ure in po 20. uri sprejemam prednaročila za izbrane, označene matice kranjske pasme, katere bom oddajal po vrstnem redu naročil. Prevzem osebno. Pošiljam tudi po pošti, najmanj 3 matice.

PRODAM električne kadičnike, avtomatske na baterijo (obnovljiva in neobnovljiva). Telefon (061) 800-225.

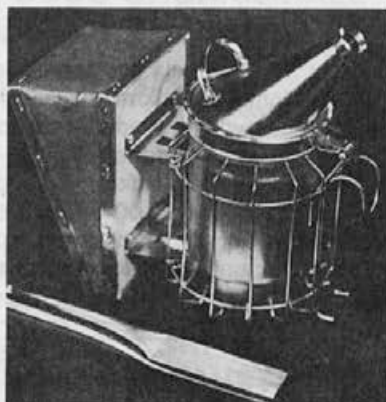
JOŽE RIHAR, Čebelarstvo in izdelovanje čebelarске opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarске lopatke, plastične odtočne pipe, osemSATna kasetna točila, lovilce rojev, stroje za ometanje čebel,
- meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače, na zalogi pa imamo že narejene pogače po konkurenčnih cenah – pričajate se.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42, 61356 Dobrova, tel.: 061/641-106

KOVINSKA GALANTERIJA R A K O V E C

GUNCELJSKA CESTA 28/a
61000 LJUBLJANA
Tel.: (061) 51-076

NA ZALOGI IMAMO:

TOČILA ZA MED – AŽ + LR 3S Al.,

DB + LR 3S Al., AŽ + LR 4S Al., DB + LR 4S Al.

KOŠI ZA TOČILA – AŽ + LR, DB + LR

Odočne štule, gonila, stojala za odkrivanje satja, univerzalni kadilnik, zapahi krajši in daljši 2/2, LR sponke, zapah levi in desni, nosilec matične rešetke, sito dvojno in enojno, razstojišča AŽ za 7, 9, 10, 11, 12 satov, matične klešče, lovilec rojev AŽ- LR, ameriška razstojišča, univerzalne klešče za satnike, matične rešetke »Haneman«, žica za žičenje satnikov.

PRIPOROČAMO VAM NAKUP NAŠIH IZDELKOV PO KONKURENČNIH CENAH!

VZREJEVALCI MATIC IN ČEBELARJI!

Nudimo vam kvalitetno novo večnamensko plastično transportno in dodajalno matičnico. Matičnica je nove oblike in zelo primerna tudi za odzemanje ali dodajanje matic, zato jo potrebuje pri svojem delu vsak čebelar.

IZREŽITE IN POŠLJITE

Nepreklicno naročam kom večnamenskih matičnic, po ceni SIT/kom.

Ime in priimek:

Naslov in pošta:

Cena: do 100 kosov matičnic	28 SIT/kos
od 100 do 1000 kosov	26 SIT/kos
nad 1000 kosov	23 SIT/kos

V ceni ni vračunan 5% davek.

Izdelovalca in prodajalca: **FANOR d.o.o.**
Vnanje Gorice, Podpeška c. 128
61357 Notranje Gorice
tel./fax: 061/653-086

**APIS M & D.D.O.O.
MARKO DEBEVEC
ČUŽA 7**

61360 VRHNIKA

telefon: (061) 751-282

Odprto: od 9.-12. in 16.-18. ure

**PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE
PREVZEM VOŠČIN SAMO V NEPRODUŠNIH PLASTIČNIH VREČAH**

Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti:

- urejeno imamo vso dokumentacijo in pogoje za izdelavo
 - satnice izdelujemo na novih sodobnih strojih, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli
 - vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 126 °C
 - priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pa pridemo po vosek tudi sami
 - iz enega kilograma voska izdelamo po dogovoru od enajst do dvanajst AŽ satnic
 - cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne
 - občasno odkupimo pretopljen vosek
 - nudimo satnike vrtane 6x, limane, zbite
 - po ugodni ceni vam nudimo kvalitetno žico
- ODPRTO IMAMO VSAK DELOVNIK OD 9.-12. in od 16.-18. URE, OB SOBOTAH PA OD 9.-12. URE.

PRIZNANO VZREJALIŠČE MATIC APIS M & D.D.O.O. VRHNIKA

sprejema prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija so na voljo čebelje družine na petih, sedmih in desetih satih.

- na zalogi imamo tudi zdravila za čebele

- **izdelujemo beljakovinske povnovredne pogače za
krmljenje čebel, po želji z dodatkom zdravil.**

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev Slovenije, Cankarjeva 3/II, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, fax: 126-13-35.

Časopis izhaja v Ljubljani vsakega 1. v mesecu in je oštevilčen z zaporedno številko meseca. Časopisni (izdajateljski) svet sestavljajo: inž. Marjan Skok, Stanislav Hajdinjak, prof. Pavle Zaletel, dr. Janez Poklukar, dipl. oec. Aleš Mižigoj.

Uredniški odbor sestavljajo: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, mag. Franc Javornik, dr. Janez Poklukar, dr. vet. Mira Jenko, inž. Marjan Debelak in prof. Pavle Zaletel.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič

Lektorica: prof. Nuša Radinja

Letna naročnina za nečlane znaša za leto 1995 2.950,00 SIT. Posamezna številka pa stane 300,00 SIT.

Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 2.550,00 SIT.

Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu, vsako nadaljnjo besedo pa plačajo po veljavnem ceniku za splošne oglase.

Cene reklamnih oglasov: cela barvna stran na ovitku 25.000,00 SIT, v sredini 15.000,00 SIT, pol strani 7.000,00 SIT, četrta strani 4.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 odstotkov, za 6- do 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Cena splošnih oglasov je 40,00 SIT za besedo, enaka cena velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka tolarkega žiro računa pri SDK v Ljubljani je: 50101-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za informiranje Republike Slovenije (23/39-92) šteje mesečnik Slovenski čebelar med proizvode informativnega značaja, iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

LOGAR

Čebelarji, nabavite si sodobno čebelarstvo opremo pri proizvajalcu z dolgoletno tradicijo. Nudimo vam:

- vse vrste točil iz aluminijaste in nerjaveče pločevine z ročnim gonilom ali avtomatskim krmiljenjem
- stroje in pripomočke za odkrivanje satja v več izvedbah
- parne kuhalnike voščin
- posode za shranjevanje medu iz nerjaveče pločevine različnih dimenzij
- usipalnice in drugi čebelarški pribor

SE PRIPOROČAMO

ANTON LOGAR, Zupanova 1, 64208

Šenčur, tel.: (064) 41-663, 43-123

OBRATOVALNI ČAS ČEBELARNE MARIBOR

Medobčinska zveza čebelarstev družin Maribor, Tyrševa 26, tel. (062) 26-244, oziroma sedež poslovalnice posluje od leta 1945 naprej ali okroglo 50 let. Vedno je delovala kot pospeševalka čebelarstva v svojem ožjem in širšem okolju. Zdaj je poslovalnica odprta ob sredah in petkih od 8. do 14. ure, ob delovnih sobotah pa od 8. do 12. ure. Ker se približuje čas spomladanske obnove čebeljih družin, priporočamo čebelarjem, da si s pravočasnimi naročili preskrbijo potrebni reprodukcijski material. Poslovalnico vodita izkušen poslovodja in njegova žena. Ker čebelarita že več kot 40 let, lahko tudi strokovno svetujeta. Geslo našega poslovanja je: »Če niste zadovoljni s storitvami, povejte to nam, če pa ste zadovoljni, povejte še drugim!«

Naj medi!

Stane Sajevec

NOVO! NOVO! NOVO!

PRODAJA ZAŠČITNIH TRAKOV ZA KOZARCE Z MEDOM

Na zalogi imamo zaščitne trakove (samolepilne) za kozarce z medom z napisom »Slovenski med – originalna polnitev«. Cena trakov je 0,30 SIT za komad. Naročite jih lahko po telefonu ali pisno na naslov ZČDS, Cankarjeva 3, 61000 Ljubljana, telefon (061) 210-992. Pošljemo jih tudi po pošti po povzetju, **najmanjša količina pa je 500 komadov** zaradi stroškov pakiranja in poštnine. Kupec plača tudi poštnino. Trakove pred uporabo rahlo zmočimo na obeh koncih (podobno kot pisemske znamke) in jih nalepimo preko pokrovov na kozarcih.

ZČDS